SPRAWOZDANIE

DYREKCYI

c. k. wyższego gimnazyum

W TARNOPOLU

za rok szkolny 1893.

TREŚĆ:

W TARNOPOLU.
NAKŁADEM FUNDUSZU SZKOLNEGO.

Z Drukarni St. Kossowskiego.
1893.

QUIBUS GRAMMATICIS FORMIS HORATIUS AGENTIUM FINES IN SUIS OPERIBUS EXPRESSERIT

Scripsit Procopius Rybczuk.

In oratione, quae classica dicitur, prosa, agentium fines coniunctivo enuntiatis, quae finalibus coniunctionibus: „ut", „ne", „neve" exornantur, enuntiatis relativis, quibus finalis notio adhaeret, participio futuri activi aut passivi, coniugatione periphrastica, supino in „um" exeunti, gerundio aut gerundivo cum praepositione „ad" aut „causa", „gratia" coniuncto, praepositionibus „ad", „in" cum accusativo substantivi coniunctis exprimuntur.

At Horatius praeterea agentium fines saepissime infinitivo exprimit, ubi prosa, quae classica dicitur, oratio vel coniunctione finali „ut" vel participio in „ndus" exeunti utitur.

Itaque singulae grammaticae formae, quibus Horatius ad agentium fines exprimendos usus est, ordine quodam peragendae mihi esse videntur.

Enuntiatis, quibus finales coniunctiones: „ut", „ne", „neve" viam sternunt, Horatius agentium fines his locis exprimit:

Carminum libri I. 1. 14.: ut secet mare. I. 2. 5.: grave ne rediret saeculum. I. 8. 6.: ne proriperet. I. 17. 26.: ne iniciat et scindat. I. 18. 7.: ne transiliat. I. 35. 13.: ne proruas, ibidem v. 16 neu concitet, frangat. I. 37. 20.: ut daret. I. 37. 28.: ut combiberet.

Libri II. 1. 37.: ne retractes. II. 8. 23.: ne retardet.

Libri III. 2. 9.: ne lacessat. III. 2. 28—29.: sit, solvat, quo loco ex proximo verbo vetabo subaudienda coniunctio finalis „ut" est. III. 3. 58. ne velint. III. 4. 17.

ut dormirem. III. 4. 18.: ut premerer. III. 7. 23.: ne placeat. III. 8. 25.: ne laboret. III. 10. 10.: ne eat. III. 11. 39.: ne detur. III. 29. 6.: ne contempleris. III. 39. 61.: ne addant.

Libri IV. 7. 7.: ne speres. IV 11. 13.: ut noris. IV. 11. 29.: ut sequare. IV. 13. 26.: ut possent. IV. 15. 3. ne darem.

Epodon: I. 25.: ut nitantur. I. 28.: ut mutet. I. 29.: ut tangat. III. 21 — 22.: opponat et cubet, quo loco finalis coniunctio „ut" subaudienda est.

V. 37.: uti essset. VII. 6.: ut ureret; ibidem v. 7.: ut descenderet; ibidem v. 10.: ut periret.

VIII. 19.: ut provoces.

XII. 23.: ut verberes; ibidem: ne foret.

XVI 26: ne sit. XVI. 27.. neu pigeat.

XVII 27.: ut credam XVII. 64.: ut suppetas.

Carminis saecularis: v. 22.: ut referat.

Satirarum libri I. 1. 14.: ne morer. I 1. 26.: velint ut discere. I. 1. 31.: ut recedant. I. 1. 74. panis ematur, ubi coniunctio „ut" subaudienda est. I. 1. 77.: ne compilent I. 1. 94.: ne facias. I. 1. 99.: ne opprimeret. I 1. 101.: ut vivam. I. 1. 109.: ut probet ac laudet. I. 1. 120.: ne putes.

I 2. 5: ne dicatur. I. 2. 38.: ut laborent utque cadat. I. 2. 102.: ne sit I. 2. 127.: ne recurrat. I. 2. 133. ne pereant.

I. 3. 51.: ut videatur. I. 3. 73.: ne offendant. I. 3. 106.: ne esset. I. 3. 115.: ut peccet. I. 3. 111. ne velit. I. 3. 119. ne sectere. I. 3. 120.: ut caedas. I. 3. 137.: ne faciam.

I. 4. 32.: ne deperdat . . . ut ampliet. I. 4. 106.: ut fugerem. I. 4. 108.: uti viverem. I. 4. 113.: ne sequerer.

I. 5. 63.: uti saltaret.

I. 6. 31.: ut cupiat. I. 6. 85.: ne verteret. I. 6. 102-103.: uti ne exirem.

I. 8. 13.: ne sequeretur. I. 8. 36.: ne foret.

I. 9. 65.: ut me eriperet.

I. 10. 73.: ut miretur.

Satirarum libri II. 1. 37.: ne incurreret. II. 1. 50.: ut terreat utque imperet. II. 1. 57.: ne faciam. II. 1. 60.: ut sis . . ne feriat. II. 1. 80.: ne incutiat.

II. 3. 88.: ne sis. II. 3. 122.: ut ebibat. II. 3. 123: ne desit. II. 3. 152.: ut vivas. II. 3. 174.: ne ageret. II. 3. 177.: ne minuas, ne facias. II. 3. 179.: ne titillet. II. 3. 183.: ut spatiere, ut stes. II. 3. 185.: ut feras. II. 3. 187.: ne velit. II. 3. 205.; ut eriperem. II. 3. 215.: ut paret, appellet. II. 3. 235.: ut cenem. II. 3. 240.: ut absorberet. II. 3. 297.: ne compellarer.

II. 4. 18: ne responset. II. 4. 49.: ne sint. II. 4. 94.: ut queam.

II. 5. 17.: ne recuses.

II. 5. 37.: neu perdas neu sis. II. 5. 46. ne nudet; ibidem v. 48. et v. 50. scribare et venias. II. 5. 67.: ut legat. II. 5. 72.: ut lauderis. II. 5. 75.: te roget. II. 5. 89.: neu desis- neve abundes.

II. 6. 5.: ut taxis. II. 6. 24.: ne respondeat. II. 6. 35.: adesses, quo loco omissa coniunctio „ut“ conicienda est. II. 6. 38. imprimat, quo loco etiam coniunctio „ut“ conicienda est. Item II. 6. 51.: exagitent.

II. 7. 51.: ne meiat. II. 7. 87.: ne valeat.

II. 8. 53.: ut remittat. II. 8. 67.: ut accipiar, ne apponatur, ut ministrent.

Epistolarum libri I. 1. 6.: ne exoret. I. 1. 9.: ne peccet et ducat. I. 1. 27.: ut regam solerque. I. 1. 67.: ut spectes.

I. 2. 10.: ut regnet vivatque. I. 2. 32.: ut iugulent. I. 2. 33.: ut serves.

I. 3. 16.: ut quaerat et vitet.

I. 5. 22.: ne corruget. I. 5. 24.: ne ostendat, ne sit; ibidem v. 25. ut coeat iungaturque.

I. 6. 21.: ne emetat. I. 6. 23.: ne sit. I. 6. 32.: ne occupet, ne perdas. I. 6. 60.: ut referret.

I. 7. 81.: ut mercetur.

I. 9. 3.: ut coner. I. 9. 8.: ne putarer.

I. 11. 24.: ut dicas.

I. 12. 2.: ut possit.

I. 13. 4-5.: ne pecces- importes. I. 13. 12.: ne portes I. 13. 15.: ut soleas.

I. 15. 36: ut diceret.

I. 16. 6.: ut adspiciat, vaporet. I. 16. 19.: ne credas; ibidem v. 20. neve putes; v. 21. neu dissimules.

I. 17. 20: ut portet, alat. I. 17. 37.: ne succederet.

I. 18. 16.: ut sit, ut non elatrem. I. 18. 48.: cenes ut. I. 18. 58.: ne retrahas et absis. I. 18. 67.: ut moneam. I. 18. 74.: ne beet aut angat. I. 18. 76.: ne incutiant. I. 18. 80.: ut serves tuterisque. I. 18. 88.: ne ferat.

I. 19. 46.: ne secer.

I. 20. 2.: ut prostes I. 20. 17.: ut occupet. I. 20. 22: ut addas. I. 20. 25.: ut placabilis essem.

Epistolarum libri II. 1. 23.: ut dictitet. II. 1. 218.: ut petant. II. 1. 240.: ne pingeret, duceret. II. 1. 267.: ne rubeam et deferar.

II. 2. 21.: ne iurgares. II. 2. 44.: ut possem. II. 2. 52.: ut facerem. II. 2. 102.: ut placem. II. 2. 116.: ne rideat et pulset.

De arte poetica v. 12.: ut coeant, ut geminentur. V. 144.: ut promat. V. 152.: ne discrepet. V. 176.: ne mandentur. V. 185.: ne trucidet, 186.: coquat, 187. vertatur. V. 201.: ut redeat, abeat. V. 227.: ne migret. V. 230.: ne captet. V. 245.: ne iuvenentur, aut crepent. V. 255.: ut veniret. V. 257.: ut crederet. V. 265.: ut putem. V. 335.: ut percipiant teneantque. V. 339.: ne poscat. V. 340. neu extrahat V. 381.: ne tollant. V. 406.: ne sit.

Deinde agentium fines Horatius enuntiatis relativis, quibus finalis notio inest, exprimit. Cuius generis haec sunt exempla:

Carminum libri I. 2. 22.: quo perirent.

Epodon: I. 33.: quod premam, perdam. II. 21.: qua muneretur. II. 28. quod invitet. V. 32.: quo posset. VIII. 13.: quae ambulet. IX. 35.: quod coerceat. XII. 23.: quem diligeret.

Satirarum libri I. 2. 6.: quo possit. I. 3. 103.: quibus notarent.

Satirarum libri II. 2. 102.: quo possis. II. 2. 112.: quo credas.

Epistolarum libri I. 1. 79.: quos mittant. I. 2. 65.: qua monstret. I. 6. 50-51.: qui dictet-fodicet et cogat. I. 8. 8: quod levet. I. 15. 19.: quod abigat, manet, v. 20.: quod ministret; v. 21.: quod commendet. I. 15. 28.: qui teneret, v. 29.: qui dignosceret. I. 15. 35.: quod satis esset. I. 19. 30.: quem oblinat.

Epistolarum libri II. 2. 36.: quae possent.

De Arte poetica v. 15.: qui splendeat; ibidem v. 184.: quae narret.

Sequuntur loci, *qu*ibus Horatius ad exprimendos agentium fines participio futuri activi aut eo, quod syllaba in „ndus": terminatur, usus est.

Carminum libri I. 22. 5.: facturus. I. 28. 6.: morituro. I. 28. 30.: nocituram. I. 35. 29.: iturum. I. 35. 31.: timendum.

II. 3. 4.: morituro. II. 3. 27.: exitura, ibidem v. 28 impositura II. 6. 1.: aditure. II. 10. 7.: invidenda.

III. 2. 4.: metuendis. III. 4. 60.: positurus. III. 6. 47.: daturos. III. 27. 71.: laceranda.

IV. 2. 3: daturus. IV. 3. 20.: donatura. IV. 4. 16.: peritura. IV. 7. 10.: interitura. IV. 13. 24.: servatura.

Epodon II. 68: futurus. III. 11.: illigaturum. V. 8.: improbaturum. V. 74: fleturum. VI. 4.: remorsurum. XV. 3 laesura. XV. 11.: dolitura. XVI. 19.: habitanda.

Carminis saecularis v. 43.. daturus.

Satirarum libri I. 4. 44: sonaturum. I. 5. 87.: mansuri. I. 6. 76.: docendum. I. 8. 29.: daturas. I. 8. 33.: peritura. I. 10. 73.: scripturus. I. 10. 89.: doliturus.

Satirarum libri II. 1. 12.: laturus.

Epistolarum libri I. 1. 9.: ridendus. I. 3. 9.: venturus. I. 7. 19.: comedenda. I. 11. 9.: obliviscendus.

Epistolarum libri II. 1. 136.: metuenda. II. 2. 38.: laturus. II. 2. 48.: responsura. II. 2. 86.: motura. II. 2. 161.: daturas.

De Arte poetica v. 155.: sessuri.

Quod ad coniugationem periphrasticam pertinet, qua in prosa oratione saepe agentium fines exprimuntur, in Horatii operibus non multa eius grammaticae formae exempla inveniuntur. Nam coniugatio periphrastica distractior forma esse videtur, qua fines agentium exprimi possunt. At Horatius, sicut ceteri poetae, iis formis usus est, quibus agentium fines brevissimo quodam modo exprimi possunt, ne oratio distraheretur.

Itaque coniugationis periphrasticae exempla his non multis locis inveniuntur:

Epodon I. 9.: laturi, ubi verbum sumus, per ellipsin omissum, adiciendum est. I. 17.: sum futurus I. 22.: latura, IX. 30.: iturus, ubi verbum „est" per ellipsin omissum, adiciendum est.

Satirarum libri I. 5. 27.: venturus erat.

Satirarum libri II. 3. 261.: rediturus erat. II. 6. 7.: sum facturus.

Non multa etiam exempla supini in „um" exeuntis in Horatii operibus reperiuntur, qua grammatica forma agentium fines in prosa oratione saepe exprimuntur. Qua forma grammatica Horatius ad agentium fines exprimendos usus est his locis:

Carminum libri I. 2. 15.: deiectum ire.

Satirarum libri I. 5. 18.: pastum missae. I. 5. 48.: lusum it, ibidem: dormitum. I. 6. 119.: eo dormitum. I. 6. 125.: ire lavatum.

Satirarum libri II. 2. 91.: adveniens vitiatum. II. 4. 89. ducere auditum.

Epistolarum libri I. 3. 18.: repetitum venerit. 7. I. 73. dormitum dimittitur.

Epistolarum libri II. 2. 67.: sponsum vocat, ibidem: auditum.

De Arte poetica v. 5.: spectatum admissi. V. 120.: honoratum reponis.

Horatius agentium fines etiam gerundio aut gerundivo cum praepositione „ad" coniuncto exprimit eoque his non multis locis:

Satirarum libri II. 3. 150: accedere ad numerandum.

Epistolarum libri 1. 19. 8. prosiluit ad arma dicenda. I. 1. 155.: ad dicendum delectandumque.

De Arte poetica v. 419. ad merces cogit emendas.

Quibus omnibus grammaticus formis agentium fines etiam in prosa, quae classica dicitur, oratione exprimuntur. At Horatius permultis, quos mox adferam, locis ad exprimendos agentium fines infinitivo usus est, qui persaepe ex verbis movendi aut similibus pendet, ubi in prosa, quae classica dicitur, oratione finalis coniuctio „ut", supinum in „um" exiens, aut gerundium cum praepositione „ad" deprehenditur.

Deine agentium fines Horatius infininitivo ex verbis: petere, imperare, cogere similibus pendenti exprimit, ubi in prosa, quae classica dicitur, oratione finalis coniunctio „ut" reperitur.

Postea Horatius agentium fines infinitivo, cui viam verba: concedere, permittere, dare, sumere similia muniunt, ubi in prosa oratione gerundium cum praepositione „ad" invenitur.

Denique usus est Horatius infinitivo ex adiectivis pendenti, quae in prosa, quae classica dicitur, oratione saepe cum gerundio cum praepositione „ad" iuncto vel pronomine relativo „qui", cui finalis notio inest, iunguntur.

Qua re assecutus est ille poeta, ut, cum oratio propius ad brevitatem Graecae linguae accessisset, frequens usus particularum, quibus menti non nova quaedam notio suggeritur, sed notiones inter se coniunguntur, minueretur. Nam ipse de Arte poetica v. 335. haec edixit:

Quidquid praecipies, esto brevis, ut cito dicta.
Percipiant animi dociles, teneantque fideles:
Omne supervacuum pleno de pectore manat.

Nunc omnes locos, quibus, quae commemoravi, reperiuntur, adferam.

Itaque **Carminum** libri I. 1. 34. legimus: refugit tendere; verbum refugit ut elegantius et fortius non vult verbo substitutum est, quo etiam consilium exprimitur. I. 2. 8.: egit visere. I. 2. 43.: patiens vocari. I. 3. 25.: audax perpeti. I. 3. 39.: patimur ponere. I. 8. 3.: properes perdere. I. 10. 7.: callidum condere. I. 12. 2.: sumis celebrare. I. 15. 7.: coniurata rumpere. I. 15. 27.: furit repetere. I. 16. 26.: mutare quaero. I. 19. 10.: patitur dicere, I. 23. 10.: fran-

gere persequor. I. 26. 2.: tradam portare. I. 29. 15.: mutare tendis. I. 31. 17.: frui dones-degere. I. 34. 4.: vela da re-iterare cogar. I. 35. 28.: ferre dolosi. I. 37. 22.: perire quaerens. I. 37. 26.: fortis tractare.

Carminum libri II. 4. 11. tradidit tolli. II. 4. 24.: trepidavit claudere. II. 16. 39.: dedit spernere. II. 17. 12.: carpere parati. II. 13. 16.: pergunt interire.

Carminum libri III. 3. 50.: fortior spernere quam cogere. III 3. 54.: visere gestiens. III. 4. 39.: finire quaerentem. III. 4. 52 : tendentes imposuisse. III. 5. 30.: curat reponi. III. 8. 11. bibere institutae. III. 8. 24.: meditantur cedere. III. 19. 15.: patiar mori. III. 11. 3.: resonare callida. III. 11. 10.: metuit tangi. III. 13. 11.: vomere praebes. III. 14. 21.: properet cohibere III. 15. 12.: cogit ludere. III. 16. 24.: linquere gestio. III. 21. 6.: digna moveri. III. 21. 8.: descende promere. III. 21. 22.: segnesque solvere. III. 24. 28.: quaeret subscribi. III. 25. 5.: meditans inserere. III. 27. 56.: quaero pascere III. 29. 59.: mugiat decurrere.

Carminum libri IV. 1. 12.: terrere quaeris. IV. 3. 15.: dignatur ponere. IV. 4. 25.: quaerere distuli. IV. 5. 20.: culpari metuit. IV. 8. 8.: sollers ponere. IV. 11. 8.: avet spargarier. IV. 12. 14.: ducere gestis. IV. 12. 23.: meditor tingere. IV. 14. 23.: impiger vexare et mittere.

Epodon I. 3.: paratus subire. II. 70.: quaerit ponere. XI. 4.: expetit urere. XII. 9.: properat sedare. XVI. 23. habet suadere. XVI. 24.: ocupparare moramur. XVII. 15.: setosa exuere. XVII. 38.: paratus expiare. XVII. 48.: prudens dissipare. XVII. 68.: optat collocare.

Carminis Saecularis v. 3. — 8.: date dicere. V. 13.: aperire lenis. V. 25. veraces cecinisse.

Satirarum libri I. 1. 52.; haurire relinquas. I. 1. 72.: cogeris parcere aut gaudere. I. 4. 12.: piger ferre. I. 4. 127.: parcere cogit. I. 4. 143.: cogemus concedere. I. 6. 125.: ire admonuit. I. 6. 128.: interpellet durare I. 9. 8.: discedere quaerens, ibidem v. 9.: ire, consistere, quae verba ex antecedenti participio quaerens pendent..

Satirarum libri II. 1. 77.: quaerens illidere II. 3. 191.: dent reducere. II. 4. 2.: non est tempus ponere.

II. 4. 61.: flagitat refici. II. 4. 89.: rogatus ducere. II. 5. 6.: divinare donat. II. 7. 58.: uri, necari eas.

Epistolarum libri I. 1. 3.: quaeris includere. I. 1. 14.: addictus iurare. I. 1. 77.: gestit conducere. I. 2. 11.: componere festinat. I. 2. 27.: consumere nati. I. 2. 38.: demere festinas.. I. 3. 13.: aptare studet. I. 3. 7.: scribere sumit. I. 3. 16.: tangere vitet. I. 3. 24.: respondere paras. I. 3. 35.: indigni rumpere. I. 5. 12.: conceditur uti I. 5. 21.: procurare imperor. I. 7. 27.: reddes loqui — ridere et moerere. I. 7. 31.: ire tendebat. I. 7. 78.: non cessat laudare. I. 8. 10.: properent arcere. I. 10. 20: tendit rumpere. I. 10. 48.: digna sequi. I. 11. 29. petimus vivere. I. 16. 12.: dare idoneus. I. 16. 17.: curas esse. I. 16. 37.: contendat pressisse. I. 16. 60.: metuens audiri. I. 16. 61.: da fallere, videri. I. 16. 74.: perferre patique coges. I. 17. 5.: cures fecisse. I. 17. 47.: pascere firmus. I. 17. 58.: attollere curat. I. 19. 9.: adimam cantare. I. 19. 16.: studet tenditque haberi. I. 19. 40.: ambire dignor. I. 20. 5.: descendere gestis. I. 20. 25.: iraci celerem.

Epistolarum libri II. 1. 67.: dicere cedit. II. 1. 175.: gestit demittere. II. 1. 184.: depugnare parati. II. 1. 208.: facere recusem. II. 1. 228.: egere vetes et scribere cogas. II. 2. 57.: tendunt extorquere. II. 1. 86.: conectere digner. II. 2. 109.: cupiet fecisse. II. 2. 151.: fungeres curarier.

De Arte poetica v. 29.: variare cupit. V. 35.: componere curem. V. 39. ferre recusent 85.: dedit referre. V. 98.: curat tetigisse. V. 133.: curabis reddere. V. 143.: dare cogitat. 159.: gestit colludere. V. 163.: cereus flecti. V. 165.: relinquere pernix. V. 168.: commisisse cavet. V. 183.: digna geri. V. 231.: effutire indigna. V. 283.: dignam regi. V. 297.: ponere curat. V. 324.: dedit loqui. V. 339.: poscat credi. V. 372.: esse concessere V. 412.: studet contingere. V. 448.: dare coget. V. 460.: tollere curet.

Praeterea ugentium fines Horatius nonnulis locis etiam praepositione „ad“ cum accusativo subitantivi coniuncta exprimebat. Cuius generis haec sunt non multa exempla:

Epistolarum: libri I. 5. 17.: ad proelia trudit. I. 9. 11.: ad proemia descendi. I. 17. 12.: accedes ad unctum.

De Arte poetica V. 148.: ad eventum festinat.

Item agentium fines Horatius praepositione „in" cum accusativo substantivi exprimebat. Cuius grammaticae formae haec sunt perpauca exempla:

Carminum libri IV. 4. 49.: in ovilia demisit; ibidem v. 11.: in reluctantes dracones egit.

Epistolarum libri I. 3. 36.: pascitur in vestrum reditum iuvenca.

Epistolarum libri II. 1. 6.: in templa recepti, scilicet, ut colerentur.

De Arte poetica v. 452.: ducent in derisum exceptumque.

Substantivis in „tor" exeuntibus, quae nomina agentium appellantur et interdum participiorum vi funguntur significatur etiam apud Horatium, quo consilio vel quem ad finem aliquid fiat. Cuius generis haec sunt exempla:

Carminum libri III. 1. 11.: descendat in Campum (Martium) petitor, quod idem est, quod: descendat candidatus, ut in senatum aut ad aliquem alium magistratum gerendum eligatur.

Epistolarum libri I. 1. 45.: curris mercator ad Indos, quod idem est, quod curris ad Indos, ut apud eos aliquid emas aut vendas.

I.

Skład grona nauczycielskiego

w końcu roku szkolnego 1893.

A) Nauczyciele przedmiotów obowiązkowych:

1. Maurycy **Maciszewski**, Dr. fil., dyrektor, człon. kom. hist. Akad. um. w Krakowie, uczył prop. fil. w kl. VII i VIII i jęz. polsk. w kl. V*b* 7
2. Michał **Dura**, profesor VIII kl. dyet, zawiadowca gabinetu fizykalnego, uczył matematyki w kl. III*a*, IV*b* VII i VIII, fizyki w kl. IV*a* i *b* i VII, tyg. godz. . 20
3. Apolinary **Ellinger**, profesor, miał urlop od 12 kwietnia 1893 . . . .
4. Jan **Hoszowski**, profesor, uczył języka niemieckiego w kl. I *a* i ruskiego w kl. I, III, IV, VI, VII tyg. g. 17
5. Andrzej **Jezierski**, profesor, gospodarz kl. VIII, uczył języka łacińskiego w kl. VIII, greckiego w kl. III*b* i VIII, polsk. w kl. I*b*, tyg. godz. 18
6. Józef **Chlebek**, profesor, uczył język łacińsk. w kl. III*a*, greck. w kl. III*a*, polsk. w kl. II *b* i III*a*, tyg. godz. 17
7. Józef **Nogaj**, profesor, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej i polskiej dla młodzieży, gospodarz klasy VI, uczył języka greckiego w kl. VI, polskiego w kl V*a*, VI, VII i VIII, tyg. godz. 17
8. Edward **Strutyński**, nauczyciel, gosp. kl. VII, uczył języka łacińsk. w kl. II*a* i VII, greckiego w kl. VII tyg. godz. 17
9. Jan **Ralski**, Dr. fil., nauczyciel, uczył matem. w kl. I*a* II*b*, III*b*, V*a* i *b* i VI, fizyki w kl. VIII tyg. godz. . 23
10. Tomasz **Dydacki** , nauczyciel, gosp. V*b*, uczył języka łacińsk. w kl. I*b* i V*b*, greck. w kl. V*b*, tyg. godz. 19
11. Zygmunt **Schneider**, nauczyciel, zawiadowca gabinetu przyrodniczego, gosp. kl. II*a* uczył historyi naturalnej w kl. I*a* i *b*, II*a* i *b*, III*a* i *b*, V*a* i *b* i VI, matem. w kl. II*a* i IV*a*, tyg. godz. 24

12. Michał Konstantynowicz, nauczyciel, gosp. kl. V*a*, uczył języka łacińsk. w kl. V*a* i VI, jęz. greckiego w kl. V*a*, tyg. godz. 17
13. Ks. Michał Kuryś, Dr. teolog. nauczyciel, uczył religii rzym. kat. ob. w kl. I—VIII, tyg. godz. . . . 16
14. Adolf Gawalewicz, prow. nauczyciel, zawiadowca zbiorów geograficznych, gosp. kl. III*b*, uczył hist. i geogr. w kl. III*b*, IV*b*, VI i VIII i język. polsk. w kl. III*b*, tyg. godz. 17
15. Julian Dobrzański, egz. zast. naucz., gosp. kl. IV*a*, uczył hist. i geog. w kl. I*a*, II*b*, IV*a*, V*a* i *b* i VII, tyg. godz. 20
16. Ks. Dyonizy Dorożyński egz. zast. naucz, uczył religii ob. gr. kat. w kl. I—VIII, tyg. godz. . . . 16
17. Michał Matusiak, zast. naucz., gosp. klasy IV*b*, uczył jęz. łacińskiego w kl. III*b* i IV*b* i greckiego w kl. IV*b* tyg. godz. 16
18. Antoni Libera, zast. naucz., gosp. kl. II*b*, uczył jęz. łacińskiego w kl. II*b* i IV*a*, greckiego w kl. IV*a*, tyg. godz. 18
19. Szymon Dorundiak, zast. naucz., uczył języka niemieckiego w kl. III*b* i IV*a* i *b* i jęz. rusk. w kl. II i V, tyg. godz. 16
20. Eugeniusz Pasiecznicki, zast. naucz., gosp. kl. III*a*, uczył hist. i geog. w kl. I*b*, II*a* i III*a* i język. niem. w klasie III*a* i V*a*, tyg. godz. 18
21. Ignacy Suski, zast. naucz., uczył jęz. łac. w kl. I*a*, polsk. w kl. I*a*, II*a* i IV*a*, mat. w I*a*, tyg. godz. 20
22. Józef Erben, zast. naucz., zawiadowca bibl. niem. dla młodzieży, uczył języka niemieck. w kl. V*b*, VI, VII i VIII, tyg. godz. 16
23. Prokop Rybczuk, zast. naucz, zawiadowca biblioteki ruskiej dla młodzieży, gosp. kl. I*b*, uczył jęz. niem. w kl. I*b*, II*a* i *b*, polsk. w kl. IV*b* i rusk. w kl. VIII, tyg. godz. 21

Samuel Aron Taubeles, Dr. fil., Rabin, kierownik szkoły izraelickiej im. Perla, uczył religii mojż. w kl. I—VIII, tyg. godz. 12

B) Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych:

1. Adolf Gawalewicz, j. w., uczył historyi kraju rodz. w kl. III*b* i IV*b*; Julian Dobrzański, j. w., uczył hist. kraju rodz. w kl. IV*a* i VII; Eugeniusz Pasiecznicki, j. w., uczył hist. kraju rodz. w kl. III*a*; w kl. III i IV po jednej, a w kl. VII w 2. półr. po 2 godz. 6
2. Antoni Gedroyć, naucz. szkoły realnej, uczył języka francuskiego w trzech oddziałach, tyg. godz. . . . 6
3. Adolf Gawalewicz, j. w. uczył kaligrafii w dwóch oddziałach, tyg. godz. 2
4. Jan Lang, c. k. prof. szkoły realnej, udzielał nauki rysunków wolnoręcznych, tyg. godz 4
5. Jan Ralski, j. w., uczył gimnastyki w trzech oddziałach tyg. godz. . . . . , ... 6
6. Karol Staniewicz, c. k. prof szkoły realnej, udzielał nauki śpiewu w dwóch oddz., tyg. godz. . . . 4

Zmiany w gronie nauczycielskiem w ciągu roku szkolnego 1893.

J. E. p. Minister w. i o. przeniósł dekretem z dnia 24. czerwca 1892 l. 1307 (intym. Wys. Prez. c. k. Rady s. k. z 6. sierp. 1890 l. 459) nauczyciela p. Romana Gutwińskiego do gimn. w Podgórzu, c. k. profesora Dr. Michała Jezienickiego do gimn. IV. we Lwowie i nauczyciela Dr. Jana Leńka do gimn. w Tarnowie i zamianował dekretem z dn. 1. sierpnia 1892 l. 17091 (intym. Wysokiego Prezydyum c. k. Rady s. k. z 24. sierp. 1892 l. 527) zast. naucz. Bazylego Bileckiego nauczycielem przy c. k. gimn. w Samborze, a dekretem z 10. sierpnia 1892 l. 17361 (intym. Wys. Prez. c. k. Rady s. k. z dn. 28. sierp. 1892 l. 538) zast. naucz. Bolesława Stojanowskiego nauczycielem przy c. k. gimn. w Przemyślu. Równocześnie zamianował J. E. p. Minister w. i o.

dekretem z 24. czerwca 1892 l. 1307 nauczycielami tutejszego zakładu pp. Tomasza Dydackiego i Zygmunta Schneidera, zast. naucz. przy c. k. IV. gimn. we Lwowie, Michała Konstantynowicza zast. naucz. przy c. k. gimn. w Jaśle i Franciszka Gutowskiego, naucz. przy c. k. gimn. w Złoczowie.

Rozp. z dn. 25. lipca 1892 l. 15605 zamianowała Wys. c. k. Rada szk. kr. zastępcami nauczycieli przy tutejszym zakładzie p. Józefa Erbena i Adolfa Gawalewicza, egz. zast. naucz. c. k. gimn. III. w Krakowie.

Rozp. z dn. 4. września 1892 l. 15328 przyznała Wys. c. k. Rada szkolna krajowa Feliksowi Głowackiemu, a rozp. z dn. 8. września 1892 l. 18715 p. Józefowi Nogajowi tytuł c. k. profesora.

Rozp. z dn. 11. września 1892 l. 20269 przeniosła Wys. c. k. Rada szk. kr. zast. naucz. p. Edmunda Mitkiewicza w tym samym charakterze służbowym do c. k. gimn. w Jaśle, rozp. z dn. 24. września 1892 l. 20610 p. Prokopa Rybczuka zast. naucz. przy c. k. gimn. w Stryju, a rozp. z dn. 13. października 1892 l. pr. 601 p. Juliana Dobrzańskiego, egz. zast. przy c. k. gimn. w Przemyślu, do tutejszego zakładu.

J. E. p. Minister w. i o. rozp. z dn. 4. paźdz. 1893 l. 21723, (intym. rozp. Wysokiej c. k. Rady szk. kr. z dn. 11. paźdz. 1892 l. pr. 616), udzielił c. k. prof. Janowi Hoszowskiemu dla poratowania zdrowia urlopu do końca półrocza; rozp. z dn. 20. listop. 1892 l. 22681, (intym. rozp. Wysokiej c. k. Rady szk. kr. z dn. 19. grudnia 1892 l. pr. 712) zamianował zast. naucz. p. Adolfa Gawalewicza prow. nauczycielem przy tutejszym zakładzie; rozp. z dn. 24. grudnia 1892 l. 26892, (intym. rozp. Wysokiej c. k. Rady szk. kr. z dnia 12. stycznia 1893 l. pr. 551) przeniósł naucz. p Franciszka Gutowskiego do gimn. w Buczaczu, a rozp. z dn. 24. grudnia 1892 l. 2127, (intym. rozp. Wysokiej c. k. Rady szk. kr. z dn. 15. stycznia 1892 l. 12 pr.), przeniósł w stały stan spoczynku c. k. profesorów ks. Franciszka Nieświatowskiego i ks. Bazylego Kopytczaka.

Wysoka c. k. Rada szk. kr. rozp. z dn. 16. styczn. 1893 l. pr. 22 zamianowała zastępcami naucz. ks. Dr. Michała Kurysia i ks. Dyonizego Dorożyńskiego.

Rozp. z dn. 11. lutego 1893 l. 135, (intym. rozp. Wys. c. k. Rady szk. kr. z dn. 28. lutego 1893 l. pr. 84), zamiano-

wał J. E. p. Minister w. i o. nauczycielami przy tutejszem c. k. gimn. ks. Eugeniusza Gromnickiego i ks. Dr. Michała Kurysia, obydwóch od 1. września 1893; wreszcie rozp. z dn. 8. maja 1893 l. 9314, (intym. rozp. Wysokiej c. k. Rady szk. kr. z 21. maja b. r. l. 9369), udzielił c. k. profesorowi Apolinaremu Ellingerowi urlopu do końca roku szkolnego celem poratowania zdrowia.

Przedmioty nadobowiązkowe.

Historya kraju rodzinnego. Naukę tę wykładano w 5 oddziałach uczniom kl. III, IV i VII. W klasie III i IV po jednej, a w kl. VII w pierwszem półroczu po jednej a w drugiem półroczu po dwie godziny tygodniowo. W kl. III uczono sposobem biograficznym do r. 1492 na podstawie podręcznika K. Rawera: Dzieje ojczyste; w kl. IV tą samą metodą do czasów najnowszych. W kl. VII uczono systematycznego rozwoju dziejów krajowych według podręcznika A. Lewickiego do Wazów z uwzględnieniem współczesnych stosunków państw sąsiednich.

Język francuski. Uczono w 2 oddziałach po 3 godziny tygodniowo. W 1. oddziale przerobiono podług gramatyki Erarda-Ciechomskiego 74 lekcyi, w oddziale 2. ukończono pierwszą część gramatyki Studniarskiego i przetłómaczono z Telemaka Fenelona ks. 4, 5, 6, 7 i 8.

Kaligrafia. Na naukę kaligrafii uczęszczali wyznaczeni uczniowie kl. I. i II. w 2 oddziałach po 1 godz. tyg. W klasie I. podano ogólne zasady kaligrafii; poczem przerabiano metodą genetyczną alfabet łaciński i niemiecki, szczegółowo wyjaśniając stosunek wzajemny, sposób pisania i łączenia z sobą zasadniczych kresek. Pisano w 2 liniach podług wzorów nauczyciela z tablicy. W klasie II. przy stopniowem zmniejszaniu wielkości liter starano się o dokładność w wykończeniu poszczególnych części liter. Pisano początkowo w 2 liniach, potem na 1 linii. Pisano podług wzorów nauczyciela z tablicy, nadto używano wzorów Piórkiewicza (pol.) i Nowickiego (niem.).

Gimnastyka. Uczniów pobierających tę naukę podzielono na dwa oddziały, a oba oddziały na 10 zastępów liczących

około 10 uczniów. Każdy oddział pobierał naukę dwa razy tygodniowo. Na każdej lekcyi w pierwszej połowie godziny odbywały się ćwiczenia wolne rzędowe lub pochodowe, w drugiej połowie ćwiczenia na przyrządach z uwzględnieniem systematycznego stopniowania ćwiczeń I. i II. stopnia odpowiednio do rozwoju fizycznego uczniów. Osobno ćwiczyli się przodownicy dwie godziny tygodniowo.

Śpiew. W 2 oddziałach 4 godz. tyg. 1) Zasady układu muz., interwały, znaczenie bemołu, krzyżyka i kasownika, takt i tempo muz., ćwiczenia w sekundach, tercyach i kwartach; przygotow. do chóru mieszan. 2) Śpiew choralny: ćwiczenia w śpiewaniu pieśni kościelnych, cerkiewnych i świeckich.

Rysunki. I. Oddział: rysowano linie, kąty, łatwe ozdoby, jakoto: obramowania, wstęgi, meandry; — figury umiarowe, koło i ornamenta geometryczne z wzorów wykonanych przez nauczyciela na tablicy. — (Nauka trwała jedno półrocze). II. Oddział: rysowano liście i kwiaty stylizowane, formy typowe stylu greckiego w zarysach lub nakładane kolorami; — ornamenta cieniowane i głowy z wzorów.

III.

Tematy do wypracowań piśmiennych

a) w języku polskim.

Klasa V *a*.

1. Obraz burzy letniej. 2. Jakim sposobem stara się Rymwid odwieść Litawora od przymierza z Krzyżakami? Na podst. Grażyny A. Mickiewicza. (szk.). 3. Bitwa Litwinów z Krzyżakami. Opowiadanie podług Grażyny A. Mickiewicza. 4. Jakim sposobem Klearch uśmierzył bunt wojska greckiego przeciw Cyrusowi? Na podst. Anabas. Xenof. 5. Zdać sprawę z poematu K. Ujejskiego p. n. Maraton. (szk.). 6. Obraz zimy miejskiej. 7. Na podstawie gawędy W. Pola p. n. Przygody Benedykta Winnickiego przedstawić życie na dworze ks. Karola Radziwiłła. (szk.). 8. Położenie wojska greckiego po zgładzeniu dowódców przez Tysafernesa. Na podst. Anab. Xenof. 9. Dwór sędziego

II. Rozkład nauk z roku szkolnego 1893.

Klasa	Religia	Język łaciński	Język grecki	Język polski	Język ruski	Język niemiecki	Historya i geografia	Matematyka	Nauki przyrodnicze	Propedeutyka	Liczba godzin tygd.
I.	*2 godziny* rz. kat. *Katechizm relig. chrześć. kat. Dra J. Schustera w tłóm. ks. Zielińskiego. Wyd. 3. 1888 we Lwowie.* gr. kat. Ал. Тороньскій. Христяньско-католицкій катехизмъ для I. кляси школъ гимназіальныхъ и реальныхъ. Львôвъ 1881.	*8 godzin* *Dr. Zyg. Samolewicz: Zwięzła gramatyka jęz. łacińskiego dla kl. I. i II. Lwów 1891.* §. 1, 7, 8 (3 pierwsze wiersze ust. 1.) §. 9 (1, 2, 3) §. 10, 11, 12 (do uw 1) §. 13, 16—18, 20, 23 (bez wyjątków) 24 (b. w.) 25 (b. w.) §. 26, 29, 36, 37, 38, 39 (5 przymiotników) §. 41, 42 (card. i ordin.) §. 43 (1—4) §. 44, 45 (uw. 1 i 4) §. 46—50, 51 (2, 7, 8) 52 (1) §. 54—61, 62 (1), 63 (1, 2). §. 64, 65. *T. Sołtysik. Przykłady do tłómaczenia z jęz. łać. na pol. i pol. na łać. Lwów 1891.* Od listop co tydz. zad. szk.	—	*3 godziny* *Dr. A. Małecki. Gram. języka polskiego. Wyd. 8 Lwów 1891.* Elementarna nauka o zdaniu pojedynczem i złożonem, najpospol. zdan. pobocz., najważniejsze znaki pisarskie, elem. nauk. odm. im. i słowa, przyg. nauka składni. *F. Próchnicki — J. Wojcik. Wypisy polskie. Lwów 1890 lub 1892.* Czytanie, opowiadanie, deklam. W I. półr. ćwiczenia ortograf. co tydzień. W II. półr. na przemian ćwicz. ortog. i wypracow. stylist. szkolne; pod koniec roku czasem zad. domowe.	*3 godziny* Граматика руского языка для школъ середныхъ. Написавъ Др. О. Огоновскій. Львôвъ 1889 р. Руска Читанка для низшихъ клясъ школъ середныхъ. Ч. I. Уложивъ К. Лучаковскій. У Львовѣ. 1892.	*6 godzin* *German — Petelenz. Ćwiczenia niem. na I. kl. Wyd. 3. Lwów 1891.* Materyał zawarty w „Ćwiczeniach". Co tydzień zad. szkolne, niekiedy domowe lub ortograficzne.	*3 godziny* *K. Benoni — L. Tatomir. Krótki rys geografii. Wyd. 5. 1890.* Atlas Kozenna — Gustawicza lub Amthora — Issleiba. Pojęcia wstępne z geografii fizycznej. Opis powierzchni ziemi według jej naturalnych własności. Zarys geografii polit. z szczegól. uwzględ. Europy. Ćwiczenia kartograficzne.	*3 godziny* *Wł. Zajączkowski. Początki arytmetyki na kl. I. wyd. 3. Lwów 1891.* Dziesiętny układ liczb, 4 działania liczbami całkowitemi i dziesiętnemi — niemianowanemi i mianowanemi. Metryczne miary i wagi. Podzielność liczb. Rozkładanie na czynniki. Najprostsze działania ułamkami zwyczajnymi; wspólna miara i wielokrotność. *J. Mocnik — G. Maryniak. Geometrya poglądowa. Cz. I. Wyd. 6. Lwów 1889.* Pojęcie ilości przestrzennych, linia prosta, koło, linie równoległe, kąty i trójkąty, zasadnicze konstrukcye. Ćwicz dom. Co miesiąc zad. szkolne.	*2 godziny* *M. Nowicki. Zoologia obrazowa. Wyd. 6. Kraków 1890.* I. półr. Ważniejsze zwierzęta ssące i owady. II półr. *Rostafiński J. Botanika dla klas niższych. Wyd. I. Kraków 1892.* Opisywanie niektórych roślin zarodkowych z rozmaitych rzędów i porównywanie ich głównych cech, celem poznania ich pokrewieństwa.	—	30
II.	*2 godziny* rz. kat. *Historya biblijna starego zakonu ks. Tomasza Dąbrowskiego. Stanisławów 1888.* gr. kat. Исторія біблійна старого и нового завѣта, переложивъ на языкъ рускій В. И. пôсля Тица. Ч. I. Львôвъ 1877.	*8 godzin* *Gram.* jak w 1. kl. Powtórzenie nauki z kl. I. i wszystkie części z gramatyki opuszczone w kl. 1. *Dr. Z. Samolewicz. Przykłady do tłóm. z j. łać. na pol. i pol. na łać. część II. wydanie 3. Lwów 1887.* Co miesiąc 3 zad. szk. 1 dom.	—	*3 godziny* *Gram.* jak w kl. I. Element. nauka o zdaniu złożonem, powtarzanie i uzupełnianie element. nauki o formach. *Wypisy polskie dla klas niższych c. k. szkół gimn. T. II. Wyd. 6. Lwów 1892.* Czytanie, opowiad., deklamacya, niekiedy ćwiczenia ortogr. Co miesiąc 3 zad. na przemian dom. i szk.	*2 godziny* Gramatyka jak w kl. I. Руска Читанка для низшихъ клясъ школъ середныхъ. Ч. II. Уложивъ Ю. Романьчукъ. У Львовѣ 1879.	*6 godzin* *German — Petelenz. Ćwiczenia niem na II. kl. Wyd. 1. i 2. Lwów 1891.* Materyał zawarty w „Ćwiczeniach". Ćwiczenia pisemne jak w I. kl.	*4 godziny* *B. Baranowski — L. Diedzicki. Geografia powszechna Wydanie 6 Lwów 1892.* Geografia fizyczna i polityczna Azyi i Afryki. Przegląd pionowego i poziomego układu, tudzież hydrografia Europy polud. i zachodniej. Ćwiczenia kartograficzne. Atlas jak w kl. I *Welter — Sawczyński. Dzieje powszechne skrócone, Cz. I. Wyd. 5. Kraków 1886.* Dzieje starożytne.	*3 godziny* *Wł. Zajączkowski. Początki arytmetyki na kl. II. wyd. 2. Lwów 1891.* Ułamki zwyczajne, zamiana ułamk. zwyczajnych na dziesiętne i odwrotnie, stosunki, proporcye, reguła trzech, nauka o miarach, wagach, monetach. *Geometrya* jak w I. kl. Przystawanie trójkątów wraz z zastosowaniem. Nauka o czworobokach i wielobokach. Nauka o kole. Ćwiczenia domowe. Co miesiąc zad. szkolne.	*2 godziny* I. półr. *M. Nowicki. Zoologia obraz. Wyd. 6. Kraków 1890.* Ptaki, gady, płazy i ryby i po kilka form reszty zwierząt bezkręgowych. II. półr. *Dr. J. Rostafiński. Botan. dla klas niższych, wyd. 2. Kraków 1892.* Dalszy ciąg nauki z kl. I. Opisywanie innych roślin zarodkowych i układanie ich w system. Najważniejsze z typowych przedstawicieli roślin zarodnikowych.	—	30
III.	*2 godziny* rz. kat. *Historya biblijna nowego zakonu ks. Tomasza Dąbrowskiego. Stanisławów 1889.* gr. kat. Исторія біблійна старого и нового завѣта, переложивъ на языкъ рускій В. И. пôсля Тица. Ч. II. Львôвъ 1877.	*6 godzin* *Dr. Z. Samolewicz. Gram. jęz. łać. wyd. 5. opr. T. Sołtysik. Lwów 1891.* Składnia zgody i rządu w połącz. z tłóm. odpowiednich przykładów z pol. na łacińskie. *F. Próchnicki. Przykłady do tłóm. z j. pol. na łać. na kl. III. wyd. 2. Lwów 1891.* *W. Kłak. Kornel. Neposa Żywoty sławnych mężów. Lwów 1888.* Arystydes, Cymon, Epaminondas, Pelopidas, Miltyades, Temistokles. Co 14 dni zad. szk., co 3 tyg. zad. dom.	*5 godzin* *Curtius-Hartel. Gram. jęz. greckiego na jęz. polski przeł. L. Ćwikliński 1892.* *Dr. K. Schenkl. Przykłady do tłóm. z grec. na pol. i pol. na grec. opracował J. Lewicki i P. Parylak. Praga 1891.* Odmiana imion i czasowników na ω. Tłóm. z jęz. grec. na pol. i pol na grecki. Od połowy listopada co miesiąc 1 zad. szk., 1 dom.	*3 godziny* *Dr. A. Małecki. Gram. jęz. polskiego Wydanie 7. Lwów 1886.* System. nauka o deklin. z ważniej. wyjątk. Nieodmienne części mowy, składnia zgody i rządu, pisownia i interpunkcya. *Wypisy polskie dla klas niższych c. k. szkół gimn. T. III. Wyd 5. Lwów 1889.* Czytanie, opowiad., krótkie wiadomości o życiu i zasługach tych pisarzów, z których dzieł poznano wyjątki. Deklamacya. Co 14 dni zad. dom. lub szk.	*2 godziny* Gramatyka jak w I. kl. Руска читанка для III. клясы школъ середныхъ. Уложивъ Ом. Партицкій Львôвъ 1886	*5 godzin* *Dr. K. Petelenz. Deutsche Grammatik für die galiz. Mittelschulen. Kraków 1890.* Składnia zgody i rządu — zdanie nagie, rozwinięte, ściągnięte i jednokrotnie złożone. Nauka o szyku. *German — Petelenz. Ćwiczenia niem. na kl. III. Lwów 1890.* Czytanie, tłómaczenie, opowiad., deklamacya. Co 14 dni zad. dom. lub szkolne.	*3 godziny* *Geografia* jak w II. kl. Szczegółowa geografia Europy środkowej, wschod. i północnej z wykluczeniem monarchii austr.-węgierskiej. Geografia Ameryki i Australii. Atlas jak w kl. I. *Welter — Sawczyński. Cz. II. Wyd. 5 Kraków 1888.* Dzieje średniowieczne.	*3 godziny* *Wł. Zajączkowski. Początki arytmetyki i algebry. Wyd. 2. Lwów 1891.* 4 główne działania rach. liczb. ogólnemi, całkowitemi i ułamkami; druga potęga i wyciąganie 2. pierwiastka. Działania rachunkowe niezupełnemi liczbami: skrócone mnożenie, dzielenie i zastosowanie dziel. skróc przy pierwiastku 2. *J. Mocnik — G. Maryniak. Geometrya poglądowa. Cz. II. Wyd. 4. Lwów 1886.* Przemiana, pomiar i podobieństwo figur. Ćwiczenia domowe. Co miesiąc zad. szkolne.	*2 godziny* I. półr. *J. Soleski. Nauka fizyki Wyd. 2. Lwów 1890.* Pojęcia wstępne ciepło, chemia. II. półr. *A. M. Łomnicki. Mineralogia dla klas niższych szkół średnich. Wyd. 2. Lwów 1888.* Opisywanie najważniejszych gatunków minerałów i skał, bez względu na system.	—	31
IV.	*2 godziny* rz. kat. *Liturgika kat. ks. Frenela — tłóm. ks. Jachimowskiego. Praga 1882.* gr. kat. Литургика гр. кат. церкви, уложена Ал. Тороньскимъ. Львôвъ 1887.	*6 godzin* *Dr. Z. Samolewicz. Gram. jęz. łać. wyd. 5. Lwów 1891.* Nauka o czasach, trybach i imionach czasownikowych. Nauka prozodyi. O kalendarzu rzymskim, ważniejszych miarach, monetach, wagach rzym. Tłóm. z j. pol. na łać *F. Próchnicki. Przykłady do tłóm. z jęz. pol na łać. na IV kl. Lwów 1888.* *J. Frammer. C. Julii Caesaris comment. de bello Gallico 1883.* lib. I. (z op mowy ub.) II. VII. *Gryzar-Ziwsa. Wybór pism P. Owidyusza Nazona do potrzeb gimn. pol. zastos. J. Skupniewicz. Lwów 1889.* Metam. Quattuor aetates. Fast. Arion. Co miesiąc 2 zadania szkolne 1 domowe.	*4 godziny* *Gramatyka* jak w III. kl. wyd. z r. 1890 *Przykłady* do tłóm. jak w III. kl. Odmiana czasown. na μι i nieprawidłowych. Najważniejsze części ze składni. Tłómacz. jak w III. kl., 2 zadania na miesiąc.	*3 godziny* *Gramatyka* jak w III. kl. Składnia w obrębie czasownika, systematyczna nauka konjug., o zdaniach złożonych, okresach i szyku. Wierszowanie. *Wypisy polskie dla klas niższych c. k. szkół gimn. T. IV. Wyd. 2. Lwów 1888.* Czytanie, opowadanie, wiadomości o życiu i zasługach pisarzów jak w III. kl, deklamacya. Na miesiąc 2 zad., na przemian dom. i szkolne.	*2 godziny* Gramatyka jak w I. kl. Руска читанка для IV. клясы школъ середн. Уложивъ Ом. Партицкій. Львôвъ 1886.	*4 godziny* *Gramatyka* jak w III. kl Powtórzenie fleksyi, nauki o partykułach i o szyku, nauka rządu, szyku i składni. *German — Petelenz. Ćwiczenia niem. na kl. IV. Lwów 1891.* Czytanie, tłómaczenie, opowiadanie i uczenie się na pamięć celniejszych ustępów — tłóm. z pol. na niemieckie. Co 14 dni zad. dom. lub szkolne.	*4 godziny* 2 godz. *Welter — Sawczyński Dzieje powszechne skrócone. Cz. III. Wyd. V. Kraków 1891.* Historya nowożytna z szczegółowem uwzględnieniem dziejów Austryi. 2 godz. *St. Majerski. Geografia monarchii austr.-węgierskiej. Lwów 1892.* Atlas Tramplera. Szczegółowa geografia i statystyka austr.-węg. monarchii.	*3 godziny* *Wł. Zajączkowski. Początki arytmetyki i algebry. Wyd. 2. Lwów 1888.* Równania 1. stop o 1. i więcej niewiad., równ. 2 i 3 stop. o ile przy rach. geom. mają zastosowanie. Podnoszenie do sześcianu i pierw. 3 stop. reguła trzech złożona, rachunek procentu, rachunek spółki, mieszaniny, reg. łańcuchowa. *Geometrya* jak w III. kl. Wzajemne położenie linii prostych i płaszczyzn, kąty bryłowe, główne rodzaje brył, najprostsze wypadki obliczania powierzchni i objętości brył. Ćwiczenia domowe. Co miesiąc zad. szkolne.	*2 godziny* *Fizyka* jak w III. kl. I. półr. Magnetyzm, elektryczność, mechanika ciał stałych. II. półr. Mechanika ciał płynnych i lotnych, geografia astronomiczna, akustyka, optyka.	—	30
V.	*2 godziny* rz. kat. *Dogmatyka ogólna Dra Konrada Martina, tłóm. ks. Jachimowskiego. wyd. 2. Lwów 1889.* gr. kat. Учебникъ кат. религіи для высшихъ клясъ школъ середнихъ пôсля Ваплера, написавъ Ю. Пелешь. Ч. I. Львôвъ 1876.	*6 godzin* *Gram.* (przygodnie). Ćwiczenia gramat. styl. na podstawie lektury. *A. Zingerle. Titi Livii ab Urbe condita libri ed. II. corr. Pragae 1887. lib. I i XXI.* *P. Owidyusz Naso* jak w IV. kl. Trist. De vita sua. Metam : De Phaëtonte, Phil. et Bauc. Aias et Ulixes. Fast : Hercul. et Cacus, Ludi cereales, Arion, Quo dolo Gabii sint capti. Odpowiednie partye ze staroż. mitol. literat. Co miesiąc 1 zad. szk.	*5 godzin* *Gram.* jak w IV. kl. Składnia zgody i rządu. *Dr. Schenkl-Lewicki-Parylak. Przykłady do tłómacz. Lwów 1891.* Odpowiednie ćwiczenia. *E Fiderer. Chrestomatya z pism Xenofonta. Lwów 1888.* Anab. I. II. V. VII. VIII. XIII. XVII. XVIII. Cyrop. I. II. VI. *Scheindler-Sołtysik. Homera Iliada w skróceniu. Część I. Lwów 1890.* lib. I. IV. Odpow. partye ze star. liter. mitol. Co mies. 1 zad. szk.	*3 godziny* *Fr. Próchnicki. Wypisy polskie dla kl. V.* Poznanie na podstawie Wypisów zwyklejszych tropów i figur, rozmaitych rodzajów stylu, jakoteż najważniejszych gatanków prozy i poezyi. Wiadomości historyczno-literackie o odnośnych pisarzach. Deklamacya. Zadań 7 na półrocze, na przemian dom. i szk.	*2 godziny* Хрестоматія старо-руска для высшихъ клясъ гимназіальныхъ. Выдавъ О. Огоновскій. Львôвъ 1881.	*4 godziny* *Petelenz-Werner. Deutsches Lesebuch für die V. Cl. Lwów 1892.* Czytanie Wypisów z stosownem objaśnieniem gramatycznem, stylistycznem i estetycznem. Uzupełn. wiadomości gramatycznych. Lektura domowa. Deklamacya. 7 zadań na półr., na przemian domowe i szkolne.	*3 godziny* *W. Zakrzewski. Historya powszechna. Część I. Kraków 1891.* Dzieje starożytne aż do podbicia Italii przez Rzymian. Z geografii starożytnej odpowiednie działy.	*4 godziny* *P. Dziwiński. Algebra. Lwów 1891.* 4 działania liczbami algebraicznemi. Liczby odjemne. Podzielność liczb. 4 zasadnicze działania rachunkowe ułamkami zwyczajnymi i dziesiętnymi. Skrócone 4 działania, stosunki i proporcye. Równania stop. I. o jednej i kilku niewiadom. *F. Mocnik — T. Stanecki. Geometrya dla klas wyższych szkół średnich. Wyd. 2. Lwów 1889.* Planimetrya. Ćwiczenia domowe. Co miesiąc zad. szkolne.	*3 godziny* I. półr. *A. M. Łomnicki. Mineralogia i geologia dla klas wyższych szkół średn. Wyd. 3. Lwów 1891.* Krystalografia system., przegląd ważniejszych minerałów z uwzględn. ich fizycznych i chemiczn. własności, krótki pogląd na budowę ziemi. II. półr. *Dr. J. Rostafiński. Botanika szkolna dla klas wyższych Kraków 1886.* Najważniejsze wiadomości z morfologii, anatomii, fizyologii i systematyki roślin.	—	32
VI.	*2 godziny* rz. kat. *Dogmatyka szczegółowa Dra Martina, tłóm. ks. Jachimowskiego. wyd 2. Lwów 1889 r.* gr. kat. Учебникъ кат. религіи для высшихъ клясъ школъ середнихъ пôсля Ваплера, напис. Ю. Пелешь. Ч. II. Львôвъ 1878 р.	*6 godzin* *Gram.* jak w V. kl Ćwicz. gram. styl. na podstawie lektury. *Linker-Klimscha-Sołtysik. G. Sallustyusza Katylina Lwów 1889.* *Kornitzer-Sołtysik. M. Tulliusza Cycerona 4 mowy przeciw Katylinie. Lwów 1889.* Mowa I. *E. Eichler P. Vergilii Maronis Car. sel. Pragae 1887.* Aen. I. II. Buc. I. Geor: Laudes Italiae, Laudes vitae rusticae. Odpowiednie partye ze starożytn. mitol. literat. Co miesiąc 1 zad. szkolne.	*5 godzin* *Gram.* jak w kl. V. O zaimku, o stronach słowa, o czasach, trybach infin. part. attrakc. *Przykłady Schenkla-Samolewicza.* Odpowiednie ćwiczenia. *Xenofont* jak w V. Obrona Sokratesa. Część I. II. *A. Holder. Herodoti histor. lib. VIII. Pragae 1887. Homer* jak w V. Część II. lib. XVII. XVIII. XXII. XXIV. Co miesiąc 1 zad. szkolne.	*3 godziny* *J. Wojcik — S. Tarnowski Wypisy polskie. Część I. Lwów 1890.* Czytanie arcydzieł literatury narodowej od poł. XVI. w. do połowy wieku XVIII. Historya literatury (przy sposobności czytanych wyjątków) od początku do czasów Stan. Augusta. Deklamacya. Zad. 7 na półr. przeważnie domowe.	*2 godziny* Хрестоматія старо-руска для высшихъ клясъ гимназіальныхъ. Выдавъ Ом Огоновскій. Львôвъ 1881. Руска читанка для высшой гимназій. Уложивъ Ал. Барвиньскій. Ч. I. Львôвъ 1870.	*4 godziny* *Petelenz-Werner. Deutsches Lesebuch für die VI. Cl. Lwów 1892.* Czytanie Wypisów z objaśnieniem gram. stylistycznem i estetycznem. Deklamacya. Lektura domowa. 7 zadań jak w V. klasie.	*4 godziny* *W. Zakrzewski. Historya powszechna. Cz. I. Kraków 1891.* *A. Gindely-M. Markiewicz Dzieje powszechne. T. II. Wyd. 2. Rzeszów 1887.* Historya rzymska od wojen punickich. Wieki średnie.	*3 godziny* *Fr. Mocnik. Arytmetyka i algebra dla klas wyższych przeł. J. Bodyński. Lwów 1879.* Potęgi, pierwiastki, liczby niewymierne, liczby urojone, logarytmy. Równania II. stop. o jednej niewiadomej. *Logarytmy Koehlera, Adama lub Gaussa.* *Geometrya* jak w V. kl. Stereometrya, trygonometrya do rozwiązywania trójkątów. Ćwiczenia domowe. Co miesiąc zad. szkolne.	*2 godziny* *Dr. J. Petelenz. Zoologia. Wyd. 2. Sambor 1891.* I. półr. Budowa ciała ludzkiego, zwierzęta kręgowe. II. półr. Zwierzęta bezkręgowe.	—	31
VII.	*2 godziny* rz. kat. *Etyka katolicka Dra K. Martina, tłómacz. ks. Soleckiego. wyd. 2. Lwów 1885.* gr. kat. Учебникъ гр. кат. Етики, пôсля Ваплера, переложивъ на языкъ рускій У. Пюрко. У Львовѣ 1885.	*5 godzin* *Gram.* jak w V. kl. Ćwiczenia gram. stylist. na podst. lektury. *Kornitzer-Sołtysik. M. T. Cycerona: or. pro Roscio, de imper. Cn. Pompei; Laelius. Lwów 1890.* *E Eichler. P. Vergilii Maronis Car. sel. Pragae 1887.* Aen. VI. i wyjątki z IX do XI. Odpowiednie partye ze staroż. literat. mitologii. Co miesiąc 1 zad. szk.	*4 godziny* *Gram.* jak w IV. kl. O infinit. particip. o zdaniach pytajnych, negacyach. *Przykłady* jak w VI kl. Odpowiednie ćwiczenia. *C. Wottke. Demosthenis orationes sel. Pragae 1877.* Olint I. Przeciw Filipowi I. O pokoju. *F. Pauly. Homeri Oddysseae epitome pars I. Pragae.* lib. I. V. VI. IX. X. Co miesiąc 1 zadanie szkolne.	*3 godziny* *Wypisy* polskie jak w VI. kl. *S. Tarnowski — F. Próchnicki. Wypisy polskie. Część II. Lwów 1891.* Wyjątki z arcydzieł literatury narodowej od połowy wiek XVIII. Historya lit. na podstawie czytanych wyjątków od połowy XVIII. wieku. — Deklamacya. Lektura dom. Zadań 5 na półr. przeważnie domow.	*2 godziny* Руска читанка для высшой гимназій. Уложивъ Ал Барвиньскій. Ч. II Львôвъ 1871.	*4 godziny* *Lampel. Deutsches Lesebuch für die VII. Cl.* Celniejsze ustępy z Wypisów w połączeniu z stylistycznemi, estetycznemi i literackiemi uwagami. W całości Goethe: Hermann u. Dorothea. Schiller: Jungfrau v. Orleans i Maria Stuart. Co miesiąc 1 zad. dom. lub szkolne.	*3 godziny* *A. Gindely — M. Markiewicz. Dzieje powszechne T. III. Wyd. 2. Rzeszów 1887.* Dzieje nowożytne. *Dr. A Lewicki Zarys historyi Polski i krajów ruskich. Wyd. 2. Kraków 1888.* Do r. 1492.	*3 godziny* *Arytmetyka.* jak w VI. kl. Równania kwadratowe o 2 niewiadomych, równania stopni wyższych i wykładnicze. Postępy ar. i geom. rachunek procentu składanego. Ułamki łańcuchowe i wartości przybliżone. Równania nieoznaczone I. stopnia. Permutacye, kombinacye, waryacye. Wzór Newtona. *Geometrya* jak w VI. kl. Powtórzenie i uzupełnienie trygonometr. Zastosowanie algebry do geometryi. Geometrya analityczna. Ćwicz. dom. Co miesiąc zad. szkolne.	*3 godziny* *J. Soleski. Wykład nauki fizyki. Wyd. 2. Lw. 1892.* Mechanika ciał stałych, ciekłych i lotnych, nauka o cieple. *J. Soleski, Zarys chemii dla wyższych klas gimn. Lwów 1892.* Chemia.	*2 godziny* *Kozłowski. Początki logiki. Lwów 1891.* I. półr. do dedukcyi II. półr. do końca.	31
VIII	*2 godziny* rz. kat. *Historya kościoła katol. Anton. Wapplera — tłóm. Jakubowicza. Wyd. 5. Lwów 1884.* gr. kat. Исторія кат. церкви. напис. Стефановичъ. Львôвъ.	*5 godzin* *Gram.* jak w V. kl. Ćwiczenia stylist. na podstawie lektury. *J. Müller. Corn. Taciti de origine, situ, moribus ac populis Germanorum Pragae 1885.* c. 1—28 jako lekt. prywatna. *J. Müller. Cor. Taciti opera, quae supersunt vol. 1. Pragae 1884.* Annal. lib. I c. 1—15, 72—81; lib. II c. 27—43, 53—61, 69—83; lib. III c. 1—19; lib. IV c. 1—13. *M. Petschenig. Q. Horatii Flacci car. sel. Pragae 1885.* Carm. I. 1, 2, 3, 4, 10, 12, 14, 15, 21, 22. II. 1, 2, 9, 14, 17, 18, 20. III. 1, 2, 3, 30, IV. 2, 3, 9. Epod. 1, 2. Sat. I. 9. Epist. I. 1. II. 1. Co miesiąc 1 zadanie szkolne.	*5 godzin* *Curtius-Samolewicz. Gram.* Ćwiczenia stylistyczne na podstawie lektury. *J. Lewicki. Platona Apologia Sokratesa i Krytoṇ 1889.* *J. Kràl. Platonis Laches 1888.* *Szubert-Majchrowicz. Sofoklesa Antygona. Praga 1885.* Najważniejsze wiadomości z liter. mitol. starożytności. Co miesiąc 1 zadanie szkolne.	*3 godziny* *Wypisy polskie. Część II.* jak w VII. kl. Czytanie dalszego ciągu arcydzieł literatury narodowej wieku XIX. Deklamacya. Hist. lit. jak w kl. VII. Zadań w I półr. 5, przeważ. dom., w II półr. 3 przeważ. szkol. Lektura domowa.	*2 godziny* Руска читанка для высшой гимназій. Уложивъ Ал. Барвиньскій. Ч. III. Львôвъ.	*4 godziny* *Lampel. Deutsches Lesebuch für die VIII. Cl.* Celniejsze ustępy z Wypisów jak w kl. VII; nadto w całości: Goethe: Hermann und Dorothea, Iphigenie auf Tauris. Schiller: Braut v. Messina. Wallensteins Tod. Co miesiąc 1 zad. dom. lub szkoln.	*3 godziny* *Dr. Hannak—Dr. Lenick. Histor. i statyst. mon. austr. węg. Tarnopol 1892.* I półr. Historya austr. węg monarchii; II. półr. Geogr. i stat. mon. austr. węg. i powtórzenie ważniejszych wiadomości z geografii ogólnej. Tramplera: Atlas d. öst. ung. Monarchie. Powtórzenie hist. powsz.: w I. połr. średniow. i nowożytn.; w II. półr. staroż.	*2 godziny* *Arytmetyka* jak w VI. kl. *Geometrya* jak w VI. kl. Powtórzenie, uporządkowanie i zastosowanie w przykładach całego przedmiotu nauki. Co miesiąc zadanie szkolne.	*3 godziny* *Fizyka* jak w VII. kl. *wyd. z r. 1883.* Magnetyzm i elektryczność, nauka o ruchu falowym, akustyka, optyka, astronomia.	*2 godziny* *J. Crüger. Zarys psychologii, przełożył Z. Sawczyński. Kraków 1878.* I. pł. do nauki o uczuciach. II. półr. do końca.	31

II. Rozkład nauk na rok szkolny 1894.

Klasa	Religia	Język łaciński	Język grecki	Język polski	Język ruski	Język niemiecki	Historya i geografia	Matematyka	Nauki przyrodnicze	Propedeutyka	Liczba godzin tygd.
I.	*2 godziny* Katechizm większy dla szkół ludowych podług ks. Deharba opracował ks. M. Morawski Lwów 1891 gr. kat. Ал. Тороньскій. Христяньско-католицкій катехизмъ для I. кляси школъ гимназіальныхъ и реальныхъ. Львôвъ 1881.	*8 godzin* *Dr. Zyg. Samolewicz: Zwięzła gramatyka jęz. łacińskiego dla kl. I. i II. Lwów 1891.* §. 1, 7, 8 (3 pierwsze wiersze ust. 1.) §. 9 (1, 2, 3) §. 10, 11, 12 (do uw 1) §. 13, 16—18, 20, 23 (bez wyjątków) 24 (b. w.) 25 (b. w.) § 26, 29, 36, 37, 38, 39 (5 przymiotników) §. 41, 42 (card. i ordin.) §. 43 (1—4) §. 44, 45 (uw. 1 i 4) §. 46—50, 51 (2, 7, 8) 52 (1) §. 54—61, 62 (1), 63 (1, 2). §. 64, 65. *T. Sołtysik. Przykłady do tłómaczenia z jęz. łać. na pol. i pol. na łać. Lwów 1891.* Od listop co tydz. zad. szk.	—	*3 godziny* *Dr. A. Małecki. Gram. języka polskiego. Wyd. 8 Lwów 1891.* Elementarna nauka o zdaniu pojedynczem i o składni zgody, najważn. zdan. pobocz. ważniejsze znaki pisarskie, elem. nauk. odm. im. i słowa. *F. Próchnicki — J. Wojcik. Wypisy polskie. Lwów 1890 lub 1892.* Czytanie, opowiadanie, deklam. W I. półr. ćwiczenia ortograf. co tydzień. W II. półr. na przemian ćwicz. ortog. i wypracow. stylist. szkolne; pod koniec roku czasem zad. domowe.	*3 godziny* Граматика руского языка для школъ середныхъ. Написавъ Др. О. Огоновскій. Львôвъ 1889 р. Руска Читанка для низшихъ клясъ школъ середныхъ Ч. I. Уложивъ К. Лучаковскій. У Львовѣ. 1892.	*6 godzin* *German — Petelenz. Ćwiczenia niem. na I. kl. Wyd. 3. Lwów 1891.* Materyał zawarty w „Ćwiczeniach". Co tydzień zad. szkolne, niekiedy domowe lub ortograficzne.	*3 godziny* *K. Benoni — L. Tatomir. Krótki rys geografii. Wyd. 5. 1890.* Atlas Kozenna — Gustawicza lub Amthora — Issleiba. Pojęcia wstępne z geografii fizycznej. Opis powierzchni ziemi według jej naturalnych własności. Zarys geografii polit. z szczegól. uwzględ. Europy. Ćwiczenia kartograficzne.	*3 godziny* *Wł. Zajączkowski. Początki arytmetyki na kl. I. wyd. 3 Lwów 1891.* Dziesiętny układ liczb, 4 działania liczbami całkowitemi i dziesiętnemi — niemianowanemi i mianowanemi. Metryczne miary i wagi. Podzielność liczb. Rozkładanie na czynniki. Najprostsze działania ułamkami zwyczajnymi; wspólna miara i wielokrotność. *J. Mocnik — G. Maryniak. Geometrya poglądowa. Cz. I Wyd. 6. Lwów 1889.* Pojęcie ilości przestrzennych, linia prosta, koło, linie równoległe, kąty i trójkąty, zasadnicze konstrukcye. Ćwicz dom. Co miesiąc zad. szkolne.	*2 godziny* *M. Nowicki Zoologia obrazowa. Wyd. 6. Kraków 1890.* I. półr. Ważniejsze zwierzęta ssące i owady. II półr. *Rostafiński J. Botanika dla klas niższych. Wyd. I. Kraków 1892* Opisywanie niektórych roślin zarodkowych z rozmaitych rzędów i porównywanie ich głównych cech, celem poznania ich pokrewieństwa.	—	30
II.	*2 godziny* rz. kat. *Historya biblijna starego zakonu ks. Tomasza Dąbrowskiego. Stanisławów 1888.* gr. kat. Исторія старого завѣта написавъ А. Тороньскій Львôвъ 1887	*8 godzin* *Gram.* jak w 1. kl. Powtórzenie nauki z kl. I. i wszystkie części z gramatyki opuszczone w kl. 1. *Dr. Z. Samolewicz. Przykłady do tłóm. z j. łać. na pol. i pol. na łać. część II. wydanie 3. Lwów 1887.* Co miesiąc 3 zad. szk. 1 dom.	—	*3 godziny* *Gram.* jak w kl. I. Element. nauka o zdaniu złożonem, powtarzanie i uzupełnianie fleksyi. Nauka pisowni i interpunkcyi uzupełniona i rozszerzona. Próchnicki i Wójcik Wypisy polskie dla klasy II Lwów 1893 Czytanie, opowiad., deklamacya, niekiedy ćwiczenia ortogr. Co miesiąc 3 zad. na przemian dom. i szk.	*2 godziny* Gramatyka jak w kl. I. Руска Читанка для низшихъ клясъ школъ середныхъ. Ч. II. Уложивъ Ю. Романьчукъ. У Львовѣ 1879.	*6 godzin* *German — Petelenz. Ćwiczenia niem na II. kl. Wyd. 1. i 2. Lwów 1891.* Materyał zawarty w „Ćwiczeniach". Ćwiczenia pisemne jak w I. kl.	*4 godziny* *B. Baranowski — L. Dziedzicki. Geografia powszechna Wydanie 6 Lwów 1892.* Geografia fizyczna i polityczna Azyi i Afryki. Przegląd pionowego i poziomego układu, tudzież hydrografia Europy polud. i zachodniej. Ćwiczenia kartograficzne. Atlas jak w kl. I Semkowicz: Opowiadania z dziejów powszechnych T 1 Lwów 1893	*3 godziny* *Wł. Zajączkowski. Początki arytmetyki na kl. II. wyd. 2. Lwów 1891.* Ułamki zwyczajne, zamiana ułamk. zwyczajnych na dziesiętne i odwrotnie, stosunki, proporcye, reguła trzech, nauka o miarach, wagach, monetach. *Geometrya* jak w I. kl. Przystawanie trójkątów wraz z zastosowaniem. Nauka o czworobokach i wielobokach. Nauka o kole. Ćwiczenia domowe. Co miesiąc zad. szkolne.	*2 godziny* I. półr. *M. Nowicki. Zoologia obraz. Wyd. 6. Kraków 1890.* Ptaki, gady, płazy i ryby i po kilka form reszty zwierząt bezkręgowych. II. półr. *Dr. J. Rostafiński. Botan. dla klas niższych, wyd. 2. Kraków 1892.* Dalszy ciąg nauki z kl. I. Opisywanie innych roślin zarodkowych i układanie ich w system. Najważniejsze z typowych przedstawicieli roślin zarodnikowych.	—	30
III.	*2 godziny* rz. kat. *Historya biblijna nowego zakonu ks. Tomasza Dąbrowskiego. Stanisławów 1889.* gr. kat. Исторія новозавѣта написавъ А. Тороньскій Львôвъ 1890	*6 godzin* *Dr. Z. Samolewicz. Gram. jęz. łać. wyd. 5. opr. T. Sołtysik. Lwów 1891.* Składnia zgody i rządu w połącz. z tłóm. odpowiednich przykładów z pol. na łacińskie. *F. Próchnicki. Przykłady do tłóm. z j. pol. na łać. na kl. III. wyd. 2. Lwów 1891.* *W. Kłak. Kornel. Neposa Żywoty sławnych mężów. Lwów 1888.* Arystydes, Cymon, Epaminondas, Pelopidas, Miltyades, Temistokles. Co 14 dni zad. szk., co 3 tyg. zad. dom.	*5 godzin* *Ćwikliński L. Gram. jęz greckiego wyd.* 2 Lwów *1893.* *Dr. K. Schenkl. Przykłady do tłóm. z grec. na pol. i pol. na grec. opracował P. Parylak. Praga 1893. wyd. 2* Odmiana imion i czasowników na ω. Tłóm. z jęz. grec. na pol. i pol na grecki. Od polowy listopada co miesiąc 1 zad. szk., 1 dom.	*3 godziny* *Dr. A. Małecki. Gram. jęz. polskiego Wydanie 8. Lwów 1891.* Składnia rządu System. nauka deklin. Nieodmienne części mowy. Czubek-Zawiliński Wypisy polskie dla klasy III, Kraków 1893 Czytanie, opowiad., krótkie wiadomości o życiu i pismach tych pisarzów, z których dzieł poznano wyjątki. Deklamacya. Co 14 dni zad. dom. lub szk.	*2 godziny* Gramatyka jak w I. kl. Руска читанка для III. кляcы школъ середныхъ. Уложивъ Ом. Партицкій Львôвъ 1886	*5 godzin* *Dr. K. Petelenz. Deutsche Grammatik für die galiz. Mittelschulen. Kraków 1890.* Składnia zgody i rządu — zdanie nagie, rozwinięte, ściągnięte i jednokrotnie złożone. Nauka o szyku. *German — Petelenz Ćwiczenia niem. na kl. III. Lwów 1890* Czytanie, tłómaczenie, opowiad., deklamacya. Co 14 dni zad. dom. lub szkolne.	*3 godziny* *Geografia* jak w II. kl. Szczegółowa geografia Europy środkowej, wschod. i północnej z wykluczeniem monarchii austr.-węgierskiej. Geografia Ameryki i Australii. Atlas jak w kl. I. *Welter — Sawczyński. Cz. II. Wyd. 5 Kraków 1888.* Dzieje średniowieczne.	*3 godziny* *Wł. Zajączkowski. Początki arytmetyki i algebry. Wyd. 2. Lwów 1891.* 4 główne działania rach. liczb. ogólnemi, całkowitemi i ułamkami; druga potęga i wyciąganie 2. pierwiastka. Działania rachunkowe niezupełnemi liczbami: skrócone mnożenie, dzielenie i zastosowanie dziel. skróc przy pierwiastku 2. *J. Mocnik — G. Maryniak. Geometrya poglądowa. Cz. II. Wyd. 4. Lwów 1886.* Przemiana, pomiar i podobieństwo figur. Ćwiczenia domowe. Co miesiąc zad. szkolne.	*2 godziny* I. półr. *J. Soleski. Nauka fizyki Wyd. 2. Lwów 1890.* Pojęcia wstępne ciepło, chemia. II. półr. *A. M. Łomnicki. Mineralogia dla klas niższych szkół średnich. Wyd. 2. Lwów 1888.* Opisywanie najważniejszych gatunków minerałów i skał, bez względu na system.	—	31
IV.	*2 godziny* rz. kat. *Liturgika kat. ks. Frenela — tłóm. ks. Jachimowskiego. Praga 1882.* gr. kat. Литургика гр. кат. церкви, уложена Ал. Тороньскимъ. Львôвъ 1887.	*6 godzin* *Dr. Z. Samolewicz. Gram. jęz. łać. wyd. 5. Lwów 1891.* Nauka o czasach, trybach i imionach czasownikowych. Nauka prozodyi. O kalendarzu rzymskim, ważniejszych miarach, monetach, wagach rzym. Tłóm. z j. pol. na łać. *F. Próchnicki. Przykłady do tłóm. z jęz. pol na łać. na IV kl. Lwów 1888.* *J. Frammer. C. Julii Caesaris comment. de bello Gallico 1883.* lib. I. (z op mowy ub.) IV. VI. *Gryzar-Ziwsa. Wybór pism P. Owidyusza Nazona do potrzeb gimn. pol. zastos. J. Skupniewicz. Lwów 1889.* Metam. Quattuor aetates. Fast. Arion. De Romulo Quirino. Co miesiąc 2 zadania szkolne i domowe.	*4 godziny* Curtius Hartel. Gram. jęz. greckiego, na jęz pol. przełożył. L. Ćwikliński wyd. z r. 1890- Dr. K. Schenkl. Przykłady do tłóm z grec. na pol. i z pol. na greck. opracował J Lewicki i P Parylak Praga 1891 Odmiana czasown. na μι i nieprawidłowych. Najważniejsze części ze składni. Tłómacz. jak w III. kl., 2 zadania na miesiąc.	*3 godziny* *Gramatyka* jak w III. kl. Systematyczna nauka konj. składni w obrębie czasownika, o zdaniach złożonych, i okresach — Wierszowanie — Powtórzenie całego materyału nauki gramatyki w ogólniejszym zarysie. *Wypisy polskie dla klas niższych c. k. szkół gimn. T. IV. Wyd. 2. Lwów 1888.* Czytanie, opowiadanie, wiadomości o życiu i pismach pisarzów jak w III. kl, deklamacya. Na miesiąc 2 zad., na przemian dom. i szkolne.	*2 godziny* Gramatyka jak w I. kl. Руска читанка для IV. кляcы школъ середн. Уложивъ Ом. Партицкій. Львôвъ 1886.	*4 godziny* *Gramatyka* jak w III. kl Powtórzenie fleksyi, nauki o partykułach i o szyku, nauka rządu, szyku i składni. *German — Petelenz. Ćwiczenia niem. na kl. IV. Lwów 1891.* Czytanie, tłómaczenie, opowiadanie i uczenie się na pamięć celniejszych ustępów — tłóm. z pol. na niemieckie. Co 14 dni zad. dom. lub szkolne.	*4 godziny* 2 godz. *Welter — Sawczyński Dzieje powszechne skrócone. Cz. III. Wyd. V. Kraków 1891* Historya nowożytna z szczegółowem uwzględnieniem dziejów Austryi. 2 godz. *St. Majerski. Geografia monarchii austr.-węgierskiej. Lwów 1892.* Atlas Tramplera. Szczegółowa geografia i statystyka austr.-węg. monarchii.	*3 godziny* *Wł Zajączkowski. Początki arytmetyki i algebry. Wyd. 2. Lwów 1888.* Równania 1. stop o 1. i więcej niewiad., równ 2 i 3 stop. o ile przy rach. geom. mają zastosowanie. Podnoszenie do sześcianu i pierw. 3 stop. reguła trzech złożona, rachunek procentu, rachunek spółki, mieszaniny, reg. łańcuchowa. *Geometrya* jak w III. kl. Wzajemne położenie linii prostych i płaszczyzn, kąty bryłowe, główne rodzaje brył, najprostsze wypadki obliczania powierzchni i objętości brył. Ćwiczenia domowe. Co miesiąc zad. szkolne.	*2 godziny* *Fizyka* jak w III kl. I. półr. Magnetyzm, elektryczność, mechanika ciał stałych. II. półr. Mechanika ciał płynnych i lotnych, geografia astronomiczna, akustyka, optyka.	—	30
V.	*2 godziny* rz. kat. *Dogmatyka ogólna Dra Konrada Martina, tłóm. ks Jachimowskiego. wyd. 2. Lwów 1889.* gr. kat. Учебникъ кат. религіи для высшихъ клясь школъ середнихъ пôсля Ваплера, написавъ Ю. Пелешь. Ч. I. Львôвъ 1876.	*6 godzin* *Gram.* (przygodnie). Ćwiczenia gramat. styl. na podstawie lektury. *A. Zingerle. Titi Livii ab Urbe condita libri ed. II. corr. Pragae 1887. lib. I i XXII.* *P Owidyusz Naso* jak w IV. kl. Metam: Niobe, de Orpheo et Euridic. De Daedalo et Icaro. De Phaëtonte, Phil. et Bauc. Fast: De Fabiorum ad Cremeram interitu. Quo dolo Gabii sint capti. Odpowiednie partye ze staroż. mitol. literat. Co miesiąc 1 zad. szk.	*5 godzin* *Gram.* jak w IV. kl. Składnia zgody i rządu. *Dr. Schenkl-Lewicki-Parylak. Przykłady do tłómacz. Lwów 1891.* Odpowiednie ćwiczenia. *E Fiderer. Chrestomatya z pism Xenofonta. Lwów 1888.* Anab. I. II. IV. VI VII. XIII. XVI. Cyrop. I. III. VI. *Scheindler-Sołtysik. Homera Iliada w skróceniu. Część I. Lwów 1890.* lib. I. III. Odpow. partye ze star. liter. mitol. Każdego półrocza 4 zad. szk.	*3 godziny* *Fr. Próchnicki.* Wzory poezyi i prozy Lwów 1893 Poznanie na podstawie Wypisów zwyklejszych tropów i figur, jakoteż najważniejszych gatunków prozy i poezyi. Wiadomości historyczno-literackie o czytanych pisarzach. Deklamacya. Zadań 7 na półrocze, na przemian dom. i szk.	*2 godziny* Хрестоматія староруска для высшихъ клясъ гимназіальныхъ. Выдавъ О. Огоновскій. Львôвъ 1881.	*4 godziny* *Petelenz-Werner. Deutsches Lesebuch für die V. Cl. Lwów 1892.* Czytanie Wypisów z stosownem objaśnieniem gramatycznem, stylistycznem i estetycznem. Uzupełn. wiadomości gramatycznych. Lektura domowa. Deklamacya. 7 zadań na półr., na przemian domowe i szkolne.	*3 godziny* *W. Zakrzewski. Historya powszechna. Część I Kraków 1891.* Dzieje starożytne aż do podbicia Italii przez Rzymian. Z geografii starożytnej odpowiednie działy.	*4 godziny* *P. Dziwiński. Algebra. Lwów 1891.* 4 działania liczbami algebraicznemi. Liczby odjemne. Podzielność liczb. 4 zasadnicze działania rachunkowe ułamkami zwyczajnymi i dziesiętnymi Skrócone 4 działania, stosunki i proporcye. Równania stop. I. o jednej i kilku niewiadom. *F. Mocnik — T. Stanecki. Geometrya dla klas wyższych szkół średnich Wyd. 2. Lwów 1889.* Planimetrya. Ćwiczenia domowe. Co miesiąc zad. szkolne.	*3 godziny* I. półr. *A. M. Łomnicki. Mineralogia i geologia dla klas wyższych szkół średn. Wyd. 3. Lwów 1891.* Krystalografia system., przegląd ważniejszych minerałów z uwzględn. ich fizycznych i chemiczn. własności, krótki pogląd na budowę ziemi. II. półr. *Dr. J. Rostafiński. Botanika szkolna dla klas wyższych Kraków 1886.* Najważniejsze wiadomości z morfologii, anatomii, fizyologii i systematyki roślin.	—	32
VI.	*2 godziny* rz. kat. *Dogmatyka szczegółowa Dra Martina, tłóm. ks Jachimowskiego wyd 2. Lwów 1889 r.* gr. kat. Учебникъ кат. религіи для высшихъ клясъ школъ середнихъ пôсля Ваплера, напис. Ю. Пелешь. Ч. II. Львôвъ 1878 р.	*6 godzin* *Gram.* jak w V. kl Ćwicz. gram. styl. na podstawie lektury. *Linker-Klimscha-Sołtysik. G. Sallustyusza Wojna z Jugurtą. Lwów 1889.* Lektura prywatna: Sallustyusza Spisek Katyliny *Kornitzer-Sołtysik. M. Tulliusza Cycerona 4 mowy przeciw Katylinie. Lwów 1889.* Mowa I. *E. Eichler P. Vergilii Maronis Car. sel. Pragae 1887.* Aen. I. II. Buc. I. Geor: Laudes Italiae, Laudes vitae rusticae. Odpowiednie partye ze starożytn. mitol. literat. Co miesiąc 1 zad. szkolne.	*5 godzin* *Gram.* jak w kl. V. O zaimku, o stronach słowa, o czasach, trybach infin. part. attrakc. *Przykłady Schenkla-Samolewicza.* Odpowiednie ćwiczenia. *Xenofont* jak w V. Obrona Sokratesa. Część I. II. *A. Holder. Herodoti histor. lib. VII. Pragae 1887. Homer* jak w V. Część II. lib. XVI XVIII. XXII. XXIII. XXIV Każdego półr. 4 zad. szkolne.	*3 godziny* *J. Wójcik — S. Tarnowski Wypisy polskie. Część I. Lwów 1890.* Czytanie celniejszych dzieł literatury narodowej od poł. XVI. w. do końca wieku XVIII. Historya literatury na podstawie lub przy sposobności czytanych wyjątków od początku do końca wieku XVIII. Deklamacya. Zad. 7 na półr. przeważnie domowe. Lekt pryw. Pamiętniki Paska, wyd. Laskarysa, Sienkiewicza, Ogniem i mieczem, Potop, Pan Wołodyjowski. Rzewuski, Listopad.	*2 godziny* Хрестоматія староруска для высшихъ клясъ гимназіальныхъ. Выдавъ Ом. Огоновскій. Львôвъ 1881. Руска читанка для высшой гимназій. Уложивъ Ал. Барвиньскій. Ч. I. Львôвъ 1870.	*4 godziny* *Petelenz-Werner Deutsches Lesebuch für die VI. Cl. Lwów 1892.* Czytanie Wypisów z objaśnieniem gram. stylistycznem i estetycznem. Deklamacya. Lektura domowa. 7 zadań jak w V. klasie.	*4 godziny* *W. Zakrzewski. Historya powszechna. Cz. I. Kraków 1891.* W. Zakrzewski: Historya powszechna Cz II Kraków 1893 Historya rzymska od wojen punickich. Wieki średnie	*3 godziny* *Fr. Mocnik. Arytmetyka i algebra dla klas wyższych przeł. J. Bodyński. Lwów 1879.* Potęgi, pierwiastki, liczby niewymierne, liczby urojone, logarytmy. Równania II. stop. o jednej niewiadomej. *Logarytmy Koehlera, Adama lub Gaussa.* *Geometrya* jak w V. kl. Stereometrya, trygonometrya do rozwiązywania trójkątów. Ćwiczenia domowe. Co miesiąc zad. szkolne.	*2 godziny* *Dr. J. Petelenz. Zoologia. Wyd. 2.* Lwów *1892.* I. półr. Budowa ciała ludzkiego, zwierzęta kręgowe. II. półr. Zwierzęta bezkręgowe.	—	31
VII.	*2 godziny* rz. kat. *Etyka katolicka Dra K. Martina, tłómacz. ks. Soleckiego. wyd. 2. Lwów 1885.* gr. kat. Учебникъ гр. кат. Етики, пôсля Ваплера, переложивъ на языкъ руский У. Пюрко. У Львовѣ 1885.	*5 godzin* *Gram.* jak w V. kl. Ćwiczenia gram. stylist. na podst. lektury. *Kornitzer-Sołtysik. M.T. Cycerona: or. pro* A. L. Archia poëta; Philippica II ed Nohl Cato de senectute Lwów 1890. *E Eichler. P. Vergilii Maronis Car. sel. Pragae 1887.* Aen. IV. VI. Odpowiednie partye ze staroż. literat. mitologii. Co miesiąc 1 zad. szk.	*4 godziny* *Gram.* jak w IV. kl. O infinit. particip. o zdaniach pytajnych, negacyach. *Przykłady* jak w VI kl. Odpowiednie ćwiczenia. *C. Wottke-Schmidt Demosthenis orationes sel. Pragae* Wyd. 2 Olint III. Przeciw Filipowi II. III. *F. Pauly. Homeri Oddysseae epitome pars I. Pragae.* lib. V. VI. VIII. IX. XI. Każdego pół. 4 zad. szkolne.	*3 godziny* *Wypisy* polskie jak w VI. kl. *S. Tarnowski — F. Próchnicki. Wypisy polskie. Część II. Lwów 1891.* Wyjątki z celniejszych dzieł literatury narodowej od połowy wiek XVIII. Historya lit. na podstawie czytanych wyjątków od połowy XVIII. wieku. — Deklamacya. Lektura dom. Rzewuski Listopad, Kitowicz, Pamiętniki. Zadań 5 na półr. przeważnie domow.	*2 godziny* Руска читанка для высшой гимназій. Уложивъ Ал Барвиньскій. Ч. II Львôвъ 1871.	*4 godziny* Petelenz Werner *Deutsches Lesebuch für die VII. Cl.* Celniejsze ustępy z Wypisów w połączeniu z stylistycznemi, estetycznemi i literackiemi uwagami. W całości Goethe: Hermann u. Dorothea. Schiller: Wilhelm Tell, Lessing. Emilia Galotti, Co miesiąc 1 zad. dom. lub szkolne.	*3 godziny* *A. Gindely — M. Markiewicz Dzieje powszechne T. III. Wyd. 2 Rzeszów 1887.* Dzieje nowożytne. *Dr. A Lewicki Zarys historyi Polski i krajów ruskich. Wyd. 2. Kraków 1888.* Do r. 1492.	*3 godziny* *Arytmetyka.* jak w VI. kl. Równania kwadratowe o 2 niewiadomych, równania stopni wyższych i wykładnicze. Postępy ar. i geom. rachunek procentu składanego. Ułamki łańcuchowe i wartości przybliżone. Równania nieoznaczone I. stopnia. Permutacye, kombinacye, waryacye. Wzór Newtona. *Geometrya* jak w VI. kl. Powtórzenie i uzupełnienie trygonometr. Zastosowanie algebry do geometryi. Geometrya analityczna. Ćwicz. dom. Co miesiąc zad. szkolne.	*3 godziny* *J. Soleski. Wykład nauki fizyki Wyd. 2. Lw. 1892.* Mechanika ciał stałych, ciekłych i lotnych, nauka o cieple. *J. Soleski, Zarys chemii dla wyższych klas gimn. Lwów 1892.* Chemia.	*2 godziny* *Kozłowski. Początki logiki. Lwów 1891.* I. półr. do dedukcyi. II. półr. do końca.	31
VIII	*2 godziny* rz. kat. *Historya kościoła katol. Anton. Wapplera — tłóm. Jakubowicza. Wyd. 5. Lwów 1884.* gr. kat. Исторія кат. церкви напис. Стефановичъ. Львôвъ.	*5 godzin* *Gram.* jak w V. kl. Ćwiczenia stylist. na podstawie lektury. *J. Müller. Corn. Taciti de origine, situ, moribus ac populis Germanorum Pragae 1885.* c. *1—28* jako lekt. prywatna. *J. Müller. Cor. Taciti opera, quae supersunt vol. 1. Pragae 1884.* Annal. lib. I II z opuszczeniami. *M. Sas Horacego Flakusa Poezye wybrane Kraków 1892. Carm.* I. 1, 2, 3, 10, 14, 18, 22. 24, 37, II. 3, 10, 14, 15, 18, 20. III. 1, 2, 3, 30, IV. 3, 4, 7, 15. Epod. 2, 7, 13. Sat. I. 1 9. Epist. I. 1, 2. Co miesiąc 1 zadanie szkolne.	*5 godzin* *Curtius-Samolewicz. Gram.* Ćwiczenia stylistyczne na podstawie lektury. *J. Lewicki. Platona Apologia Sokratesa i Kryton 1889.* *Platonis Phaedo* ed. Herman ed Wohlrab. Lipski *Schubert Sofoklesa Philoctetes. F Pauly Homer. Odys lib. XVII XVIII Pragae 1888* Najważniejsze wiadomości z liter. mitol. starożytności. Każdego pół. 4 zad. szkolne.	*3 godziny* *Wypisy polskie. Część II.* jak w VII. kl. Czytanie dalszego ciągu celn. dzieł literatury narodowej wieku XIX. W całości Słowack. Lilla Weneda Deklamacya. Hist. lit. jak w kl. VII. Zadań w I półr 5, przeważ. dom., w II półr. 3 przeważ szkol. Lektura domowa Krasiński, Irydyon, Słowacki, Balladyna, Calderon, Książę niezłomny, Kraszewski, Powrót, do gniazda, Korzeniowski Spekulant.	*2 godziny* Руска читанка для высшой гимназій. Уложивъ Ал Барвиньскій. Ч. III. Львôвъ.	*4 godziny* *Lampel. Deutsches Lesebuch für die VIII. Cl.* Celniejsze ustępy z Wypisów jak w kl. VII; nadto w całości: Goethe: Iphigenie auf Tauris. Egmont. Schiller: Braut v. Messina. Wallensteins Tod. Co miesiąc 1 zad. dom. lub szkoln.	*3 godziny* *Dr. Hannak—Dr. Leniek. Histor. i statyst. mon. austr. węg. Tarnopol 1892.* I półr. Historya austr. węg. monarchii; II. półr. Geogr. i stat. mon. austr. węg i powtórzenie ważniejszych wiadomości z geografii ogólnej Tramplera: Atlas d. öst. ung. Monarchie. Powtórzenie hist. powsz.: w I. półr. średniow. i nowożytn.; w II. półr. staroż.	*2 godziny* *Arytmetyka* jak w VI. kl. *Geometrya* jak w VI. kl. Powtórzenie, uporządkowanie i zastosowanie w przykładach całego przedmiotu nauki. Co miesiąc zadanie szkolne.	*3 godziny* *Fizyka* jak w VII kl. Magnetyzm i elektryczność, nauka o ruchu falowym, akustyka, optyka, astronomia.	*2 godziny* *J. Crüger. Zarys psychologii, przełożył Z. Sawczyński. Kraków 1878.* I. pł. do nauki o uczuciach. II. półr. do końca.	31

Soplicy. Opis podług I. ks. Pana Tadeusza. (szk.). 10. Dzieje zamku Horeszków. Opow. na podst. I. i II. ks. Pana Tadeusza. 11. Wystąpienie Hannibala na widowni wojennej w Hiszpanii. Na podst. Liwiusza ks. XXI. 3—14. 12. Na podstawie sielanki Brodzińskiego „Wiesław" przedstawić koleje życia Stanisława. (szk.). 13. Zwięzła treść i dyspozycya szkicu historycznego Szajnochy p. t. Bitwa pod Lwowem r. 1675. 14. Papkin w poselstwie u Rejenta. Opowiadanie podług wyjątków z kom. Fredry p. n. Zemsta, umieszczonych w Wypisach. (szk.).

Klasa V *b*.

1. Obraz burzy letniej. 2. Z jakich powodów postanowił Litawor chwycić za broń przeciw Witołdowi? Na podst. Grażyny A. Mickiewicza. (szk.). 3. Bitwa Litwinów z Krzyżakami. Opowiadanie podług Grażyny A. Mickiewicza. 4. Zdać sprawę z ustępu H. Sienkiewicza p. n. Z puszczy białowiezkiej — z szczególnem uwzględnieniem dyspozycyi. 5. Tok myśli w mowie Temistoklesa zawartej w poemacie K. Ujejskiego p. n. Maraton. (szk.). 6. Obraz zimy miejskiej. 7. Wśród jakich okoliczności stanął Xenofon na czele wojska greckiego? Na podst. Anabas. Xenof. (szk.). 8. Chryzes w obozie Achajów. Na podst. I. ks. Iliady. (szk.). 9. Upadek Saguntu. Na podst. XXI. ks. Liwiusza. 10. Tarnopol w dniu targowym. Opis. 11. Opis zamku Horeszków. Na podst. I. i II. ks. Pana Tadeusza. (szk.). 12. Narada ks. Robaka ze szlachtą u Jankiela. Opowiadanie. 13. Treść sielanki Brodzińskiego „Wiesław". (szk.). 14. Tok myśli w satyrze I. Krasickiego p. n. Pochwała głupstwa.

Klasa VI.

1. Jakie przeszkody tamowały rozwój literatury polskiej do XVI. w.? (szk.). 2. Jakim czynnikom zawdzięczali Rzymianie zwycięzki wynik wojen punickich? 3. Oszczędny a skąpy. Porównanie. 4. Znaczenie miast. Na podst. Górnickiego „Rozmowy Polaka z Włochem". (szk.). 5. Młodzież polska na dworach pańskich w XVI. w. Obrazek obyczajowy na podst. lektury szkolnej i domowej. 6. Wykazać związek pieśni chórowych w „Odprawie posłów greckich" Kochanowskiego z osnową dramatu. (szk.). 7. Porównać zapatrywania Cezara i Katona na spisek Katyliny. Na podst. Sallust. Bellum Catilinae. 8. Jakie rysy charakteru Achillesa poznajemy z ksiąg Iliady, czytanych w szkole? 9. Jakie zarzuty czynił Skarga współczesnym sejmom polskim? Na podst. czytanych kazań sejmowych. (szk.). 10. Prostota a prostactwo. Porównanie. 11. Zdać sprawę z treści jednego z dzieł, przeznaczonych na lekturę domową. 12. O ile

zwycięstwo pod Salaminą było dziełem Temistoklesa? Na podst. Herodota ks. VII. (szk.). 13. Porównać Starowolskiego ze Skargą na podstawie wyjątków z ich dzieł, umieszczonych w Wypisach. 14. Zasługi zakonów około rozwoju cywilizacyi w wiekach średnich. (szk.).

Klasa VII.

7. Wykazać zalety satyr Krasickiego, zawartych w Wypisach. (szk.). 2. O ile wynalazki i odkrycia wieków średnich przyczyniły się do stworzenia nowej ery w dziejach ludzkości? 3. Rozebrać zdanie A. M. Fredry: Zwłoka rzadko kogo uszkodziła, a skwapliwość zawiodła bez liczby. 4. W czem polega znaczenie komedyi Niemcewicza p. n. Powrót posła? (szk.). 5. Jakie cechy poezyi polskiej w okresie Stanisławowskim uwidaczniają ustępy, podane w Wypisach? 6. Określić stanowisko Morawskiego w obec klasyków i romantyków. Na podst. lekt. szkolnej. (szk.). 7. Cudowność w balladach Mickiewicza. Na podst. lekt. szk. i dom. i danych wskazówek. 8. Znaczenie Wajdeloty-Halbana w Konradzie Wallenrodzie A. Mickiewicza. 9. Wizerunek społeczeństwa polskiego w 3. części Dziadów A. Mickiewicza. (szk.). 10. Charakterystyka ks. Robaka w Panu Tadeuszu.

Klasa VIII.

1. Wykazać, o ile położenie geograficzne, klimat, ukształtowanie i jakość ziemi wpływają na kulturę narodów. 2. Charakterystyka Miecznika w poemacie Malczewskiego p. n. Marya. (szk.). 3. Jakie czynniki wpływają na rozwój akcyi w Panu Tadeuszu? 4. Czy słusznie ocenia Irydyon przyczyny wzrostu potęgi rzymskiej? (szk.). 5. Jan Bielecki Słowackiego a Marya Malczewskiego. Porównanie. 6. Jakie znaczenie w tragedyi Słowackiego „Lilla Weneda“ mają słowa Róży Wenedy: „Nie czas żałować róż, kiedy płoną lasy“? (szk.). 7. O ile znajomość dziejów narodowych wpływa na spotęgowanie miłości ojczyzny? 8. Rozebrać zdanie A. M. Fredry: Wielkie rzeki cicho płyną, małe strumienie z szumem się po kamieniach wloką, choć nie wiele wody. (szk.).

b) w języku ruskim.

Klasa V.

1. Описати способъ житя народôвъ зъ огляду на рôжный степень ихъ освѣты. (dom). 2. Описъ родинного

мѣсця, (szk.). 3. Якій хосенъ намъ приносить кожда змѣна поры року? (dom.). 4. Подати головнї точки першого договору Руси зъ Греками. (szk.). 5. Сôль, єи роды и пожитокъ. (dom.). 6. Рѣка — образъ житя людского. (dom.). 7. Якъ обходить ся „Святый Вечерь“ въ рôднôмъ мѣсци. (szk.). 8. Зважити заслуги Темістокля около Атенъ. тай пояснити сумный конець єго. (dom.). 9. Мова веснянои природы (dom.). 10. Хрещенє Ольги. Na podst. lekt. (szk). 11. Переказъ о заснованю Кіева. Na podst. lekt. (szk.). 12. Описати будный вечѣръ середъ горячого лѣта. (dom.). 13. Воздушна ѣзда Фаетона. (szk.).

Klasa VI.

1. Значѣнє рѣкъ для культуры. (dom.). 2. Хрещенє Руси (посля Нестора). (szk.). 3. Причины войнъ пуньскихъ. (dom.). 4. Станъ лѣтературы рускои въ вѣцѣ XIII и XIV. (szk.). 5. Осѣнь, то вѣкъ дозрѣлый въ житю чоловѣка. (dom.) 6. Цезаръ и Помпей. Порôвнанє. (dom.). 7. Заслуги Петра Могилы около пôднесеня просвѣты на Руси. (szk.). 8. Потреба будить промыслъ. (dom.). 9. Лѣсы и ихъ значѣнє. (szk.). 10. Звôдки пôйшла политична руина Риму? (dom.). 11. Кароль Великій а король Данило. Порôвнанє. (szk.). 12. Исторична сторона Слова о полку Игоря. (szk.). 13. Въ згодѣ лежить сила. (dom.). 14. Користи зъ походôвъ крестоносныхъ. (szk.).

Klasa VII.

1. Оцѣнити вартôсть послегкои такъ фізичнои, якъ умысловои працѣ на пôдставѣ пословицѣ „Зъори мѣлко, посѣй рѣдко, уродить ся дѣдько“. (dom.). 2. Середземне море и єго свѣтове значѣнє. (dom.). 3. Характеръ Наталки въ читанôй оперетѣ Котляревского „Наталка Полтавка“. (szk.). 5. Пояснити и примѣрами утвердити латиньску приповѣдку: „Gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo“. (dom.). 5. Порôвнати въ творахъ Квѣтки характери Марусѣ въ повѣсти „Маруся“ и Голочки въ драмѣ „Щира любовъ“. (szk.). 6. Якъ ржа желѣзо, такъ нищить лѣнôсть силы чоловѣка. (dom.). 7. Маломѣйскій ярмарокъ. На пôдставѣ Квѣтчинои повѣсти: „Салдатскій портретъ“. (szk.). 8. Значѣнє машинъ паровыхъ для торговлѣ и промыслу. (dom.). 9. Ut sementem feceris, ita metes. (szk.). 10. Наука найлѣпше богацтво. (szk.).

Klasa VIII.

1. Розвинути и пояснути примѣрами историчными и щоденными гадку пословицѣ: „Згода будує, незгода руйнує". (dom.). 2. Прикметы байокъ Л. Глѣбова. Na podstawie lektury i nauki w szkole. (szk.). 3. Уголь въ промыслѣ и торговли. Na podstawie nauki chemii. (dom.). 4. Характеръ „Сестры" на пôдставѣ оповѣданя Марка Вовчка. (szk.). 5. Характеристика Кырила Тура въ Кулѣщевôй Чорнôй Радѣ. (szk.). 6. Значѣнє слôвъ Т. Шевченка: И чужому научайтесь, И свого не цурайтесь. (dom.) 7. Якій митъ обробивъ Софоклесъ въ траґедіи „Антиґона". (szk.). 8. Заслуги Евгенія Сабавдского около Австріѣ. (szk.).

c) w języku niemieckim.

Klasa V *a*.

1. Der Löwe des Androklus. Übung in der indirecten Rede. (szk.). 2. Der Nil und seine Bedeutung für das alte Aegypten. Nach dem Geschichtsunterrichte. (dom.). 3. Solon und Krösus. Erzählung nach Feuchterslebens Gedicht: „Die Glücklichen". (szk.). 4. Inhaltsangabe der Ballade „Die Kraniche des Ibykus". (szk.). 5. Die Anstalten des Cyrus zum Zuge gegen Artaxerxes. Nach Xenophons Anabasis. (dom.). 6. Eine Übersetzung aus dem Polnischen. (szk.). 7. Wie habe ich die Weinachtsferien zugebracht? (dom.). 8. Bürgschaft. Inhaltsangabe. (szk.). 9. Das Verhältnis der Sklaven in Athen und der Heloten in Sparta zu ihren Herrn. (dom.). 10. Eine Übersetzung aus dem Polnischen. (szk.). 11. Wie schildert Ovid seine Lebensgeschichte in der 10. Elegie des IV. Buches? (dom.). 12. Alexanders Feldzug nach Indien. Nach dem geschichtlichen Schulunterrichte. (szk.). 13. Warum ist Philipp von Makedonien aus dem Kampf mit den Griechen siegreich hervorgegangen? (dom.) 14. Inhaltsangabe der Ballade „Vaters Heimkehr". (szk.).

Klasa V *b*.

1. Charakteristik des alten Dieners. Auf Grund des Les. XXVI. (szk.). 2. In welcher Weise verherrlicht Schiller in seiner „Bürgschaft" die Freundestreue? 3. Die Akropolis von Athen. Auf Grund des Les. XXVII. (szk.). 4. Welches Bild entwirft Schiller in seinem Gedicht: „Herkulanum und Pompei" von diesen neu erstandenen Städten? (Les. XXXIII). 5. Aussaat und Ernte, ein Bild des menschlichen Lebens. Auf Grund d. Les.

XVIII. (szk.). 6. Der Sommer und Winter. Betrachtung. 7. Das altägyptische Königthum. Auf Grund des Les. IV. (szk.). 8. Ein Wassertropfen auf seiner Wanderung. Auf Grund d. Les. XXXIV). 9. Zweikampf der Horatier und Curatier. Auf Grund des Les. LXXIV. (szk.). 10. Goethes Zauberlehrling. Inhalt und Bedeutung des Gedichts. 11. Homer. Auf Grund des Les. XXIX). (szk.). 12. Sonnenaufgang im Frühling. 13. Die griechische Unterwelt. Auf Grund des Lesest. LII. (szk.). 14. Der Lenz und seine Gäste.

Klasa VI.

1. Kudrun am Meeresstrande. Situationsbild. 2. Telemach bei Menelaos. Gedrängte Inhaltsangabe des 4. Ges. der Odyssee. (szk.). 3. Steter Tropfen höhlt den Stein. 4. Übersetzung aus dem Polnischen. (szk.). 5. Welche Wahrheit enthält Schillers Gedicht „Die Theilung der Erde“? 6. Welche Gründe haben den Ritter bewogen, den Kampf mit dem Drachen zu wagen? (szk.). 7. Labor non onus sed beneficium. 8. Die Schilderung der Charybde in Schillers Ballade „Der Taucher“. (szk.). 9. Wie stellt sich die Macht der Poesie in Schillers „Rudolf von Habsburg“ dar? 10. Der Hof des Königs Nobel. Auf Grund der Schullectüre. (szk.). 11. Tellheims Charakter. 12. Ein Sandkörnchen auf seiner Wanderung. Auf Grund des Lesest. XLII. (szk.). 13. Vergleich zwischen Schillers Taucher und Goethes Fischer. 14. Die Vorfabel zu Lessings „Minna von Barnhelm“. (szk.).

Klasa VII.

1. Ein Frauenschicksal. Zu erzählen nach dem Klagegesang der edlen Frauen des Asan Aga. (szk.). 2. Welche Bedeutung hat der Pfarrer für die Entwickelung der Handlung in Goethes Hermann und Dorothea? 3. Wie sah das Städtchen aus, welches Goethe zum Schauplatz seines Gedichtes „Hermann und Dorothea“ erwählt hat? (szk.). 4. Das Feuer im Dienste der Menschheit. 5. Lass keinen Theil des Lebens unbenutzt. (szk.). 6. Wo viel Freiheit, ist viel Irrthum; Doch sicher ist der schmale Weg der Pflicht. 7. Welche Eigenschaften Johannas treten uns im Prologe entgegen? (szk.). 8. Es leitet dich auch die Natur zum Wahren, Guten, Schönen. 9. Was verdankte Goethe Italien? (szk.) 10. Welches Bild von der Entwickelung menschlicher Cultur entrollt uns Schiller in seinem Spaziergang?

Klasa VIII.

1. Johannas Schuld und Sühne Auf Grund des Schillerschen Dramas. 2. Der Ort der Handlung in Goethes „Hermann und

Dorothea". (szk.). 3. Die Elemente hassen das Gebild der Menschenhand. 4. Charakteristik der deutschen Frau nach Schillers „Glocke". (szk.). 5. Die französische Revolution als Hintergrund in Goethes „Hermann und Dorothea". 6. Inhalt und Bedeutung des ersten Monologes in Goethes „Iphigenie auf Tauris". (szk.). 7. Nicht die Gewalt der Armee, noch die Tüchtigkeit der Waffen, sondern die Kraft des Gemüthes ist es, welche Siege erkämpft". (Fichte). 8. Der Wahnsinn des Orest und seine Heilung, nach Goethes Iphigenie. (szk.). 9. Die Labdakidensage und die Fabel in der „Braut von Messina". (szk.).

Egzamin dojrzałości.

Z języka polskiego na łaciński: 1. Ustęp z Żołnierskiego Nabożeństwa P. Skargi p. n. „O przedniejszych cnotach rycerskich". Wypisy pol. dla klas wyż. cz. I. str. 182. — 2. „Zburzenie Kartaginy". Ustęp z Wypisów polskich na kl. II. wyd. 3. str. 137 od słów „Konsulowie — do: postanowili nie opuszczać ojczyzny".

Z języka łacińskiego na polski: 1. Tacyt. Annal. VI. *c.* 50—51. 2. Livius XXIII. *c.* 12.

Z języka greckiego: 1. Platona Protag. rozdz. 6. 2. Demosth. *Περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ* οϑ §. 48.: *εἰ δὲ τῳ δοκεῖ ταῦτα...* do §. 52.: *οὔτε λέγειν ἄξιον.*

Z języka polskiego: 1. Jakie skutki dla Europy miało zdobycie Konstantynopola przez Turków? — 2. W czem polega powszechnodziejowe znaczenie starożytnych Greków?

Z języka niemieckiego: 1. Worin besteht die weltgeschichtliche Bedeutung des griechischen Volkes? — 2. Mens agitat molem. Die geistige Kraft ist es, welche das Schwerste bewältigt.

Z matematyki: 1. *a)* $x - y = 50$

$$\sqrt[5]{143+x} - \sqrt[5]{y-18} = 1.$$

b) Pewien obywatel brał udział przy budowie kolei żelaznej z ośmiu akcyami po 450 złr. i płacił nadto z końcem roku pierwszego i przez dalsze trzy lata po sobie następujące po 700 złr. W sześciu latach ukończono budowę kolei, którą państwo za zwrot kosztów budowy zaraz nabyło. Ile stracił ten obywatel, licząc procent składany po $4\frac{1}{2}\%$ od swego kapitału?

c) Do okręgu koła o promieniu r poprowadzone są dwie styczne przecinające się pod kątem α. Figura ta obraca się około prostej, łączącej punkt przecięcia stycznych ze środkiem koła. Obliczyć objętość tej bryły, ograniczonej powstałą powierzchnią boczną stożka i mniejszym odcinkiem powierzchni kuli. Dane: $=r 4\cdot753$ *dm* i $\alpha=68^{0}\,4'\,48''$.

2\. *a)* Dwa ciała A i B wychodzą równocześnie z dwóch punktów d metrów od siebie odległych, poruszając się w kierunku przeciwnym ku sobie. Po jakim czasie spotkają się te ciała i jaką drogę przebieży każde z nich, jeżeli ruch ciała A jest jednostajnie przyspieszony, ciała zaś B jednostajnie opóźniony? $d=1200$ *m*, A ma początkową chyżość $c=20m$, przyspieszenie $g=10$ *m* na sekundę; B początkowę chyżość $c_1=90$ *m*, opóźnienie $g_1=8$ *m* na sekundę.

b) Suma postępu arytmetycznego złożonego ze stu wyrazów równa się 8200, iloczyn obydwóch wyrazów środkowych równa się 6723. Oznaczyć wyraz pierwszy i różnicę tego postępu?

c) Ostrokrąg prosty wycięty z materyi o ciężarze gatunkowym $s=2\cdot37$ waży 970 *kg*. Bok jego tworzy z podstawą kąt $67^{0}\,31^{1}$. Obliczyć pobocznicę tego ostrokręgu.

Z języka ruskiego. Пояснити и примѣрами доказати правдивости слôвъ высказаныхъ I. II. Котляревскимъ: Живе хто въ свѣтѣ необачно, Тому нѣгде не буде смачно, А бѣльшь, коли и совѣсть жметъ.

IV.

Wzrost zbiorów naukowych

w roku szkolnym 1892/93.

1. Biblioteka.

a) Biblioteka nauczycieli

liczy 2469 dzieł w 6334 tomach i 3372 programów.

W darze otrzymano: 1. Od Wys. Minist. wyzn. i ośw. 6 tomów katalogu z wystawy muzycznej i teatralnej w Wiedniu. 2. Wydawnictwa Wydziału krajowego. 3. Wydawnictwa c. k. Rady szkolnej krajowej. 4. Wydawnictwa Akademii Umie-

jętności w Krakowie i Wiedniu. 5. Od prof. Ellingera: Dzieła Ignacego Krasickiego, Warszawa 1878—79, tomów 6; Mathematisches Wörterbuch von Hoffmann, Berlin 1858—67, tomów 7.

Zakupiono prócz kilku podręczników szkolnych: 1. Felicyan, Przekłady obcych poetów, tom 1—2. 2. Prace filologiczne, tom IV. zesz. 2. 3. Korzon, dzieje nowożytne t. I. 4. Żelechowski, Słownik małoruskiego języka. 5. Brugmann, Grundriss der vergleich. Grammatik der indogerm. Sprachen, II. Band, 2 Hälfte 2 Lieferung. 6. Müller, Handbuch der class. Alterthumswissenschaft, B d I—IV. V. 1. 7. Scherer, Geschichte der deutschen Litteratur. 8. Zimmermann, Mikroskopie.

Prenumerowano *α)* następujące czasopisma: 1. Biblioteka warszawska. 2. Kwartalnik historyczny. 3. Muzeum. 4. Przegląd polski. 5. Przegląd powszechny. 6. Przewodnik bibliograficzny. 7. Gazeta lwowska z Przewodnikiem naukowym i literackim. 8. Zorja. 9. Archiv für slav. Philologie. 10. Literarisches Centralblatt. 11. Botanisches Centralblatt. 12. Lehrproben und Lehrgänge. 13. Deutsche Rundschau für Geographie und Statistik. 14. Zeitschrift für österreichische Gymnasien. 15. Zeitschrift für den deutschen Unterricht. 16. Österreichische Mittelschule. 17. Verordnungsblatt f. d. Dienstbereich des Minist. f. Cultus und Unterricht.

β) 1. Oncken, Allg. Geschichte in Einzeldarstellungen. 2. Die österr. ung. Monarchie in Wort und Bild. 3. Lewickij, Halicko-ruskaja bibliografia XIX. stol. 4. Wielka encyklopedya powszechna ilustrowana. 5. Encyklopedya wychowawcza.

b) Biblioteka dla młodzieży.

α) Biblioteka polska liczy 550 dzieł w 828 tomach.

Zakupiono: 1. Tarnowski St. *a)* Chopin i Grottger *b)* Dwa odczyty: Balladyna i Lilla Weneda *c)* Henryk Rzewuski *d)* Leon XIII. *e)* Szujskiego młodość 5 egzem. *f)* Zygmunt Krasiński 2 egz. 2. Bełcikowski *a)* Ze studyów nad literaturą polską *b)* Grochowskiego Żywot i pisma. 3. Kantecki, Dwaj Krzemieńczanie. 4. Dr. Antoni J., Sylwetki historyczne, serya VIII. 5. Kraszewski, *a)* Stara baśń *b)* Strzemieńczyk. 6. Laskarys, Pamiętniki starego szlachcica. 7. Z Pamiętników Koźmiana

3 egz. 8. Lewicki, Obrazki z dziejów Przemyśla. 9. Szujski, Wallas 3 egz. 10. Calderon-Słowacki, Książę niezłomny 3 egz. 11. Szekspir, Juliusz Cezar 3 egz. 12. Siemieński, Horacyusza Ody. 13. Chociszewski, Piśmiennictwo polskie. 14. Chełmicki, W Brazylii 2 tomy. 15. Arabella Buckley, Przez szkła czarodzieja. 16. Amicis, Pamiętnik chłopca. 17. Kraków Paulina, Wspomnienia wygnanki. 18. Mayne Reid, Porwana siostra. 19. Raynal, Rozbitki. 20. Stahl, Robinson szwajcarski. 21. Cooper, Ostatni Mohikanin. 22. Wodzicki, Jaskółka.

Missye katolickie otrzymuje biblioteka w darze od Redakcyi tego czasopisma.

β) Biblioteka ruska liczy 216 dzieł w 228 tomach.

Zakupiono: 1. Еберса, Homo sum. 2. Праведный Товія. 3. Шухевичь, Веснянка. 4. У пропасть дорога ховска. 5. Павло Свôй, Байки. 6. Устяновичь, Старый Єфремъ. 7. Житє мучениковъ Бориса и Глѣба. 8. Просвѣта, Повѣстки. 9. Чернецкій, Образы страстей Iисуса. 10. Чайченко, Середъ ледового моря. 11. Федковичь, Проскурка. 12. Франко, Нашѣ коляды. 13. Мертвецкій Великдень. 14. Партицкій, Скандинавщина въ давнôй Руси. 15. Устяновичь, Повѣсти. 16. Гоголь, Вечерницѣ. 17. Гоголь, Оповѣданя. 18. Одиссеевѣ плавники. 19. Квѣтка, Перекотиполе. 20. Чайченко, Два славнѣ мужѣ Гутенбергъ и Гарфильдъ. 21. Орхимовичь, Дещо про землю. 22. Цѣсарь и король Францъ Юсифъ I. 23. Степовикъ, Оповѣданя про рослины. 24. Диккенса, Святый вечеръ. 25. Квѣтка, Маруся и салдацкій Патретъ. 26. Нечуй, Повѣсти. 27. Якъ ярмарковавъ Тарасъ. 28. Збôрникъ оповѣдань, часть I и II. 29. Копиньскій, Оповѣданя. 30. Дроздъ, Въ гостяхъ добре, дома лѣпше. 31. Оповѣданя Мордовцева. 32. Устяновичь, Месть верховинця. 33. Переплисъ, На досвѣткахъ. 34. Квѣтка, Добре роби — добре буде. 35. Оповѣданє про житє Пантелеймона. 36. Левицькій, Свѣтоглядъ. 37. Барвѣнокъ, Безталанне сватанє. 38. Партицкій, Темнѣ мѣсця въ „Словѣ о полку Игоревѣ“. 39. Руданьскій, Творы. 40. Нечуя, въ Карпатахъ. 41. Шнайдеръ, Prima vera. 42. Вовчокъ, Сестра. 43. Кірі, Замокъ делі. 44. Гоголь, Мертвѣ душѣ. 45. Онишкевичь, Руска библіотека. 46. Гилернь, Власными силами. 47. Байда, Гомерова Одиссея Ч. II. 48. Косто-

марôвъ, Руска исторія. 49. Родзѣвичôвна, Довайтісъ. 50. Левицькій, Надъ чорнымъ моремъ. 51. Сінде, Родина Бухгольцѣвъ. 52. Оржешко, Низины. 53. Партицкій, Слово о полку Игоревôмъ. 54. Чайченко, Оповѣданя. 55. Єркманъ Шатріянъ, Панѣ Тереса. 56. Про руску правопись.

γ. Bibl. niemiecka liczy 405 dzieł w 496 tomach. W r. 1892/93 zakupiono:

Velhagen und Klasings, Sammlung deutscher Schulausgaben tomików 4. Shmidt, Jenseit des Meeres. Spyri, Heimatlos; Aus Nah und Fern. Stacke, Erzählungen aus der römischen Geschichte. Freytag, Soll und Haben. Klopstock, Der Messias. Lenau, Gedichte. Körner, Sämmtliche Werke. Hoffmann, Meister Martin der Küfner und seine Gesellen. Biernatzki, Die Hallig. Schoene, Griechische, römische und deutsche Sagen und Mythen. Baumbach, Erzählungen und Märchen. Heyse, Zwei gefangene. Zschokke, Alamontade. Münchhausen, Wunderbare Reisen und Abenteuer. Eichendorff, Aus dem Leben eines Taugenichts. Andersen, Der Improvisator; Sein oder Nichtsein; Bilderbuch ohne Bilder; Nur ein Geiger. Graesers Schulausgaben classischer Werke, tomików 11. Deutsche Classiker für den Schulgebrauch (Hölder) tomików 8. Geerling, Erzählungen aus klassischen Dichtern tomików 18.

Darowano: Goethe, Gedichte. Feierabend, Die schweizerische Alpenwelt. Graesers Schulausgaben classischer Werke tomików 5.

---

c) Zbiór map i przyrządów naukowych do historyi powszechnej i geografii liczy z końcem roku szkolnego:

Map historycznych 54, geograficznych 54, relifów 9, globusów 3, Langla obrazów do nauki historyi 25, Lehmanna typów ras ludzkich 12, innych obrazów do historyi i geografii 9. W bieżącym roku szkolnym zakupiono: Petermann Deutschland, Doleżal Galicya, Cybulski Tabulae, Kampen Gallia.

2. Gabinet fizyczny.

Zakupiono Tellurium universale. Nadto zamówiono u mechanika 5 przyrządów, 2 tablice i 12 fotogramów do skioptykonu.

Stan gabinetu fizycznego jest następujący: Przyrządów do okazania ogólnych własności ciał 17, do mechaniki 48, do hydrostatyki i hydrodynamiki 23, do aerostatyki i aerodynamiki 29, do akustyki 32, do nauki o cieple 22, do optyki 83, do nauki o elektryczności i magnetyzmie 126, do nauki chemii 36. Przyrządów i naczyń szklannych, podlegających zniszczeniu 66; słojów z chemikaliami 40; narzędzi rozmaitych 23.

Do nauki geometryi: Modeli drewnianych do stereometryi 18, kątomierzy mosiężnych 2, cyrkli drewnianych 12.

3. Gabinet historyi naturalnej.

W ciągu roku przybyło: *a)* przez zakupno: Vespertilio murinus (szkielet), Canis familiaris (szkielet), Felis domestica (noga), Macacus cynomolgus, Mustela erminea, Erinaceus europaeus, Talpa europaea, Arvicola arvalis, Passer domesticus, Hirundo urbica, Perca fluviatilis, Accipenser sturio, Lacerta agilis, Rana esculenta, jajo żółwia, jajo żarłacza, zbiorek 50 skamielin, dmuchawka, tabliczka do próby rysy, drucik platynowy, lupa.

b) Z darów: kieł dzika (Tychowski I *a*), Taenia solium (Lang II *b*), skamieniały róg jelenia (Padlewski V *b*).

c) Zawiadowca wykonał w pracowni gabinetu: anatomię Anodonta cygnea, okaz spiryt. Anguis fragilis, Salamandra maculosa; 12 preparatów mikroskopowych, 12 tablic zielnika ściennego, ułożył 2 gablotki minerałów dla klasy III.

Uporządkowano zielnik europejski w fasc. 20, zielnik okolic Tarnopola w fasc. 8; do powiększenia tegoż przyczynili się uczniowie III *a*: Komorowski, III *b*: Wacyk H. II *a*: Postryhacz, Herasimowicz, Mariasz, Hauslinger, Płaneta, Salztiegel, Gładyszowski, Radelli, Puszczyński, Feller, Szczyrski, II *b*: Grabowski, Chirowski, Fedyszyn, Reitmann Józef i Marek, I *a*: Łukaszewicz i I *b*: Gołębiowski, Malicz, Stesłowicz.

Do powiększenia zbiorów entomologicznych przyczynili się uczniowie II *a* kl.: Feller, Michałowski, Płaneta, Kusznir, Postryhacz, Malicki, Żłobicki, i II *b* kl.: Grubowski, Reitmann J. i M.

Założono zbiorek skał i skamielin okolic Tarnopola, okazów 30.

Gabinet historyi naturalnej posiada obecnie: Minerałów i skał okazów 651. Zielnik europejski o fascykułach 20. Zielnik okolic Tarnopola o fasc. 8. Tablic z zasuszonymi glonami morskimi 2. Innych okazów botanicznych 31. Zwierząt kręgowych 129. Zwierząt bezkręgowych 115. Szkieletów 8. Czaszek 4. Innych kości 8. Preparatów mikroskopowych 48. Modeli (zoolog. 20, bot. 117, min. 234.), razem 371. Atlasów 12. Tablic i obrazów 155. Ram i gablotek 21. Mikroskop 1. Narzędzi sekcyjnych 8. Innych narzędzi i przyrządów 14.

V.

Fundusz na wsparcie biednych uczniów.

Dochód:

Pozostało z r. szk. 1892/93	42 zł. 59½ ct.
Z puszki przy wpisie i w jesieni 1892 z jednorazowej składki uczniów	61 „ 50 „
Procent od żelaznego kapitału za r. 1892 .	20 „ 34 „
Do puszki zebrano w niedziele i święta . .	18 „ 06 „
Razem . . .	142 „ 49½ ct.

Rozchód:

Na ubrania dla biednych uczniów	115 zł. 20 ct.
Zapomogi	9 „ — „
Oprawa książek dla biednych uczniów . .	5 „ — „
Razem . .	129 „ 20 „

Zestawienie:

1. Dochód z r. 1892/3	142 zł. 59½ ct.
2. Rozchód	129 „ 20 „
Pozostaje na r. 1893/4 . . .	13 zł. 29½ ct.

Żelazny kapitał złożony w tarnopolskiej kasie oszczędności wynosi 500 zł.

VI.

Ważniejsze rozporządzenia władz szkolnych.

Rozp. z dnia 18. czerwca 1892 l. 12320 upoważniła Wysoka c. k. Rada szk. kr. dyrekcyę do sprzedania nieużywanych stołów rysunkowych i nabycia za uzyskaną cenę innych sprzętów.

Rozp. z dn. 16. czerwca 1892 l. pr. 581 ogłosiła Wys. c. k. Rada szk. kr. instrukcyę do nauki języka niemieckiego w czterech niższych klasach.

Rozp. z dn. 20. czerwca 1892 l. 11269 pozwoliła Wys. c. k. Rada szk. kr. w myśl rozp. Wysokiego c. k. Ministerstwa w. i o. z dn. 24 maja 1892 l. 1808 przyjąć od 1. września 1892 drugiego pomocnika tercyana za remuneracyą 200 złr. rocznie.

Rozp. z dn. 20. lipca 1892 l. 12229, 25. września 1892 l. 17075 i 30. listop. 1892 l. 24789 wydała Wys. c. k. Rada szk. kr. przepisy, odnoszące się do metryk urodzenia młodzieży wyznania mojżeszowego.

Rozp. z 17. sierp. 1892 l. 17601 zmieniła Wysoka c. k. Rada sz. kr. przepis o rozkładzie nauki historyi kraju rodzinnego.

Rozp. z dn. 17. lipca 1892 l. 15008 poleciła Wysoka c. k. Rada szk. kr., aby egzamina wstępne do klas wyższych tych uczniów, którzy na 6 tygodni przed klasyfikacyą w roku ubiegłym wystąpili, odbywały się po 10. września.

Rozp. z dn. 11. sierp. 1892 l. 52810 ogłosiła Wysoka c. k. Rada szk. kr. rozp. Wysokiego c. k. Ministerstwa w. i o. w sprawie wypłaty remuneracyi.

Rozp. z dn. 29. lipca 1892 l. 12693 wydała Wysoka c. k. Rada szk. kr. przepisy, o skróceniu podręczników szkolnych w myśl rozp. ministeryalnego w Dz. rozp. Min. w. i o. nr. 25 i 26 z r. 1892.

Rozp. z dn. 21. września 1892 l. 21088 wydała Wysoka c. k. Rada szk. kr. przepisy odnoszące się do zarządzeń w razie wybuchu cholery.

Rozp. z dn. 21. września 1892 l. 20422 poleciła Wys. c. k. Rada szk. kr., by pouczono młodzież o doniosłości obchodu jubileuszu odkrycia Ameryki.

Rozp. z dn. 5. października 1892 l. 20370 pozwoliła Wysoka c. k. Rada szk. kr. na powiększenie liczby godzin

nauki religii mojżeszowej w kl. I, II, IV i V na 2 tygodniowo, a rozp. z 15. kwietnia 1893 l. 6707, w myśl reskryptu Wys. c. k. Ministerstwa w. i o. z dn. 12. marca 1893 l. 3992, podniosła remuneracyę nauczycielowi Dr. S. A. Taubelesowi na 480 złr. rocznie.

Rozp. z dn. 7. paźdz 1892 l. 22266 wydała Wysoka c. k. Rada szk. kr. kwestyonarz w sprawie uregulowania nadzoru pozaszkolnego nad młodzieżą.

Rozp. z dn. 27. paźdz. 1892 l. 22839 wydała Wysoka c. k. Rada szk. kr. przepis, odnoszący się do wydawania duplikatów świadectw dojrzałości, a rozp. z dn. 3. listop. 1892 l. 24361 odnoszący się do wydawania duplikatów świadectw szkolnych.

Rozp. z dn. 2. listop. 1892 l. 23138 wydała Wysoka c. k. Rada szk. kr. przepis odnoszący się do klasyfikacyi uczniów z historyi naturalnej i fizyki w kl. III.

Rozp. z dn. 29. listop. 1892 l. pr. 695 zawiadomiła Wysoka c. k. Rada szk. kr. dyrekcyę, że J. E. p. Minister w. i o. zamianował rozp. z dn. 19. paźdz. 1892 l. 5241 p. Antoniego Stefanowicza fachowym inspektorem rysunków.

Rozp. z dn. 14. grudnia 1892 l. 96461 wydała Wysoka c. k. Rada szk. kr. okólnik w sprawie składania rachunków z funduszów na środki naukowe.

Rozp. z 14. stycznia 1892 l. 108.180/92 udzieliła Wys. c. k. Rada szk. kr. dyrekcyi rozp. Wysokiej c. k. Dyrekcyi skarbu w sprawie należytości skarbowych od remuneracyi i t. p.

Rozp. z dn. 28. stycznia 1893 l. 1199 poruczyła Wysoka c. k. Rada szk. kr. naukę rysunków od drugiego półrocza c. k. prof. szkoły realnej p. Janowi Langowi.

Rozp. z dnia 12. lutego 1893 l. 2950 wydała Wysoka c. k. Rada szk. kr. wskazówki, odnoszące się do uczczenia przez młodzież szkolną jubileuszu Ojca św.

Rozp. z dn. 15. lutego 1893 l. 2831 poleciła Wysoka c. k. Rada szk. kr., by wykaz robót konserwacyjnych przedkładano corocznie c. k. Starostwom do 28. lutego.

Rozp. z dn. 20. lutego 1893 l. 3218 ustanowiła Wysoka c. k. Rada szk. kr. skalę oceny zewnętrznej formy wypracowań pisemnych i poleciła, by w absencye szkolne wliczano absencye z egzort i nauki przedmiotów nadobowiązkowych.

Rozp. z dn. 6. kwietnia 1893 l. 139 przypomniała Wys. c. k. Rada szk. kraj., że uczniom nie wolno tworzyć między sobą Towarzystw ani do Towarzystw należeć.

Rozp. z dn. 13. kwietnia 1893 l. 6706 wydała Wysoka c. k. Rada szk. kr. instrukcyę do nauki języka polskiego, obowiązującą od r. szk. 1893/4.

Rozp. z dn. 29. maja 1893 l. 6346 wydała Wysoka c. k. Rada szk. kr. okólnik w sprawie przygotowań do wystawy krajowej.

Rozp. z dn. 31. maja 1893 I 283 udzieliła Wysoka c. k. Rada szk. kr. dyrekcyi 3 egz. planów szkół realnych, a rozp. z dn. 31. maja 1893 l. 9371 10 egzemplarzy planów szkół ludowych pospolitych, które wejdą w życie od r. szk. 1893/4.

VII.

Kronika zakładu.

Rok szkolny 1893 rozpoczął się dnia 4. września 1892 uroczystem nabożeństwem i wezwaniem Ducha św.

Egzamina wstępne do klasy pierwszej odbyły się dnia 15. i 16. lipca i 1. 2. i 3. września 1892. Do egzaminu zgłosiło się 143 uczniów, mianowicie 101 z nauki w szkołach publicznych a 42 prywatystów; przyjęto 87 uczniów, t. j. 67 z nauki publicznej a 20 prywatnej; reprobowano zaś 56, t. j. 34 z nauki publicznej a 22 prywatnej. Egzamin wstępny do klas II. do VIII. składało w ciągu roku 22 uczniów; przyjęto z nich 12, 5 przyjęto do klasy niższej, a 5 reprobowano zupełnie.

Dnia 2. września zwidzał zakład c. k. inspektor p. Jan Lewicki ze względu na zarządzenia hygieniczne.

Na początku roku zapisało się do zakładu 457 uczniów publicznych. Dla uniknięcia przepełnienia klas podzielono ich na 12 oddziałów, otwierając klasy równoległe przy czterech niższych klasach. Później okazała się jeszcze potrzeba podzielenia klasy piątej, tak że od 1. października było 13 oddziałów.

Rok 1893 był najsmutniejszym i najbardziej nieszczęśliwym w dziejach tutejszego zakładu. Zaraz w pierwszych dniach zachorował ciężko c. k. profesor Jan Hoszowski i musiał prosić o urlop do końca półrocza. Zaledwie jednak zdołano zorgani-

zować prawidłową naukę i zaprowadzić stały podział godzin, gdy zaszedł wypadek, którego samo wspomnienie smutkiem i zgrozą przejmuje. Spokojny przybytek nauki, powołany do kształcenia serc i umysłów młodzieży, stał się widownią okrutnej podwójnej zbrodni. Uczeń klasy VII, którego grono nauczycielskie uważało za skromnego, pilnego i bogobojnego, a dla tego nawet materyalnie popierało, zamordował dnia 14. września o godz. 12. w południe w sposób skrytobójczy z tyłu, wystrzałem z rewolweru najzacniejszego, nauce i młodzieży zupełnie oddanego profesora ś. p. Feliksa Głowackiego. Uczynił to w oczach wychodzących z klas uczniów i prawie w tej samej chwili, nim jeszcze przytomni spostrzedz się mogli, odebrał sobie życie drugim wystrzałem. Morderca nie miał najmniejszego powodu nienawiści lub niechęci ku nieszczęśliwemu profesorowi — w latach poprzednich nie był jego uczniem — dla tego jedynie szałem, którego ślady wykryła sekcya lekarska na mózgu, a stwierdziły liczne zapiski, znalezione w notatkach i korespondencyi samobójcy, można ten dziki postępek wytłómaczyć. Niestety znalazł się dziennik, który czyn szaleńca starał się osłonić aureolą bohaterstwa, uwłaczając pamięci czcigodnego nauczyciela. Zaprzeczeniem temu był wspaniały pogrzeb, sprawiony kosztem Wysokich Władz szkolnych, w którym wzięła udział młodzież wszystkich tutejszych szkół pod kierunkiem swych nauczycieli i cała inteligentna publiczność, jako też wieńce złożone na trumnie przez uczniów tutejszego zakładu, grono nauczycielskie, dawnych uczniów nieboszczyka i przez rodziców uczniów.

Dnia 14. do 16. września zwidzał tutejszy zakład c. k. inspektor Dr. Ludomił German, który też reprezentował Wys. c. k. Radę szk. kr. na pogrzebie ś. p. Feliksa Głowackiego.

Dzień 4. października jako dzień imienin Najjaśniejszego Pana i dzień 19. listopada jako dzień imienin Najjaśniejszej Pani obchodził zakład uroczystem nabożeństwem.

Od 23. do 30. października 1892 hospitował zakład c. k. inspektor p. Jan Lewicki.

Dnia 24. października zachorował ciężko zast. naucz. p. Szymon Dorundiak; godziny jego przydzielono do końca półrocza innym nauczycielom.

Od 21. października 1892 do 16. lutego 1893 rozpoczynała się nauka popołudniowa o godzinie drugiej.

Od 7. grudnia 1892 do 16. lutego 1893 chorował ciężko c. k. profesor Józef Chlebek. Zarządzono za niego stałe zastępstwo.

Dnia 17. grudnia 1892 uczciła młodzież pamięć Adama Mickiewicza odczytem o utworach wieszcza, wygłoszonym przez ucznia kl. VIII, deklamacyą, muzyką i spiewem. Taki sam wieczorek deklamacyjno-muzykalny, połączony z odczytem opracowanym i wygłoszonym przez ucznia kl. VIII., urządzono 18. marca 1893 ku uczczeniu Tarasa Szewczenki.

W czasie świąt wielkanocnych zachorował c. k. profesor Apolinary Ellinger i wniósł podanie o urlop do końca roku szkolnego. Godziny jego rozebrali nauczyciele.

Pisemny egzamin dojrzałości odbył się w dniach 15. do 27. maja; ustny egzamin dojrzałości pod przewodnictwem c. k. inspektora p. Jana Lewickiego w dniach 23. do 27. czerwca 1893. Dnia 28. czerwca po nabożeństwie i przemowie c. k. dyrektora rozdano abituryentom świadectwa dojrzałości w obecności naczelników władz rządowych, autonomicznych i zaproszonych gości.

Dnie 4. maja i 28. czerwca jako rocznice zgonu Cesarza Ferdynanda I. i Cesarzowej Maryi Anny obchodził zakład żałobnemi nabożeństwami.

W r. szkolnym 1893 przystępowała młodzież obu obrządków katolickich trzy razy do św. Sakramentów pokuty i ołtarza: dn. 22. września 1892, 20. marca 1893 i 23. czerwca 1893.

Dnia 8. lipca b. r. zakończył życie c. k. prof. Apolinary Ellinger po kilkomiesięcznej ciężkiej chorobie. Zwłoki zasłużonego profesora i wzorowego pedagoga odprowadziła młodzież pod przewodnictwem grona nauczycielskiego w dniu 10. lipca b. r. na miejsce wiecznego spoczynku.

VIII.

Sprawa fizycznego rozwoju młodzieży.

Stosunki topograficzne i klimatyczne Tarnopola jako też położenie materyalne przeważnej liczby uczniów nie dozwoliły znacznie posunąć sprawy fizycznego rozwoju młodzieży. Z tych powodów stara się dyrekcya szczególniej o zabezpieczenie uboższej młodzieży zgodnego z zasadami hygieny pomieszkania

i utrzymania, czyni to zaś popieraniem istniejących burs nauczycielskiej i ruskiej. W obydwóch tych zakładach znalazło w ubiegłym roku 40 uczniów pomieszczenie i prawdziwie rodzicielską opiekę. Z nauki gimnastyki, odbywającej się w bardzo dobrze urządzonej i w przyrządy zaopatrzonej sali Towarzystwa gimnastycznego „Sokoł", korzystało na początku roku szk. 125, na końcu pierwszego półrocza 116, na końcu drugiego półrocza 115 uczniów. Pod względem zdrowia i rozwoju sił badał ich Dr. Zgórski. Prócz uczniów, uczęszczających na godziny szkolne gimnastyki, korzystało jeszcze 20 uczn. z nauki jako uczniowie Towarzystwa. Towarzystwo łyżwiarskie ułatwiło na przedstawienie dyrekcyi uczniom korzystanie z toru przez obniżenie do połowy opłaty za sezon. Ze ślizgawki na torze korzystało 76 uczniów.

Chłodna i dżdżysta wiosna nie dozwoliła na przedsiębranie liczniejszych wycieczek; mimo to jednak urządzono wspólną wycieczkę do lasku w Kutkowcach w dn. 20. czerwca i kilka wycieczek we środy i w soboty pod kierunkiem pp. gospodarzy klas.

Podczas pauz korzystali uczniowie swobodnie z dziedzińca szkolnego i placu przed konwiktem OO. Jezuitów.

X.

Warunki przyjęcia uczniów do zakładu na przyszły rok szkolny 1893/94.

Wpisy uczniów do zakładu odbędą się w dniach 29, 30. i 31. sierpnia 1893. Późniejsze zgłoszenia uwzględni się tylko w wyjątkowych wypadkach, jednak po 20. września żaden uczeń nie może być przyjęty. Rok szkolny rozpocznie się dnia 3. września uroczystem nabożeństwem, poczem od dnia 4. września odbywać się będzie regularna nauka.

Każdy nowo wstępujący uczeń powinien zgłosić się w oznaczonym czasie w towarzystwie ojca, matki lub upoważnionego ich zastępcy i przedłożyć metrykę urodzenia, świadectwo szkolne tego zakładu, gdzie przedtem pobierał naukę, a jeżeli uczęszczał do szkół średnich, wykazać się potwierdzeniem dyrekcyi, że może być przyjęty do innego zakładu.

Uczeń, zgłaszający się do I. klasy gimn., musi wykazać się, że ukończył 10. rok życia, lub go ukończy w roku kalendarzowym; jeśli uczęszczał do publicznej szkoły ludowej, winien przedłożyć świadectwo szkolne. Końcowy ustęp tego świadectwa ma opiewać: „Ponieważ uczeń ten zamierza wstąpić do szkoły średniej, przeto wydaje mu się na ten cel niniejsze świadectwo".

Uczniowie, wstępujący do I. klasy, muszą dnia 15. i 16. lipca, albo 1. i 2. września 1893 poddać się egzaminowi wstępnemu. Zakres wymagań przy tym egzaminie (rozp. Wys. c. k. Rady szkoln. kraj. z dnia 26. kwietnia 1890 l. 6595) jest następujący:

a) z religii wiadomości, których według teraźniejszego rozkładu nauki nabyć powinien uczeń w pierwszych czterech latach obowiązkowej nauki szkolnej w szkołach ludowych czteroklasowych;

b) z języka wykładowego: czytanie płynne i wyraziste, objaśnianie odczytanych ustępów pod względem treści i związku myśli; opowiadanie treści większymi ustępami, znajomość części mowy, odmiana imion i czasowników, znajomość zdania pojedyńczego rozszerzonego i rozbiór jego części składowych pod względem składni zgody i rządu; poprawne napisanie dyktatu z zakresu pojęć znanych uczniom z uwzględnieniem głównych zasad interpunkcyi;

c) z języka niemieckiego: czytanie płynne i zrozumiałe; znajomość odmiany rodzajników, rzeczowników, przymiotników i zaimków (osobistych, dzierżawczych, wskazujących i względnych), odmiana słów posiłkowych i czasowników słabych we wszystkich formach strony czynnej i biernej, tudzież odmiana najzwyklejszych czasowników mocnych; zasób wyrazów z zakresu pojęć uczniom znanych; poprawne napisanie łatwego dyktatu, którego treść przed podyktowaniem poda się uczniom w języku wykładowym;

d) z rachunków: pisanie liczb do miliona włącznie; biegłość w czterech działaniach liczbami całkowitemi, pewność w tabliczce mnożenia, znajomość ważniejszych miar metrycznych.

Niedostateczny postęp w jednym przedmiocie egzaminu usuwa ucznia na cały rok od przyjęcia w jakiejkolwiek szkole średniej.

Uczniowie, wstępujący do klas wyższych, muszą również, jeśli nie przychodzą z innych c. k. gimnazyów, wykazać się przepisanym wiekiem i zdawać egzamin wstępny za złożeniem taksy egzaminacyjnej w kwocie 12 złr., a dopiero od wyniku tego egzaminu zależeć będzie, do której klasy tutejszego zakładu mogą być przyjęci.

Zgłaszający się do zapisu uczniowie, którzy przedtem do żadnej szkoły publicznej nie uczęszczali, lub od dłuższego czasu uczęszczać przestali, muszą się wykazać dokumentem legalnym, gdzie i czem zajmowali się dotychczas i że co do ich moralności nie zachodzi żadna wątpliwość.

Egzamina wstępne tych uczniów odbędą się 1. i 2. września 1893. Każdy uczeń nowo wstępujący obowiązany jest złożyć przy zapisie 2 złr. 10 ct. jako taksę wstępną i przynajmniej 1 złr. na środki naukowe, które to pieniądze w razie niezłożenia egzaminu wstępnego będą zwrócone.

Od datku na środki naukowe nie może być uwolniony żaden uczeń.

Uczeń zapisujący się ma wypełnić zupełnie dwie karty wpisowe, z których jedną odda c. k. dyrektorowi przy wpisie, drugą zaś p. gospodarzowi klasy zaraz na pierwszej lekcyi.

Ponieważ nie wolno uczniom mieszkać gdzieindziej, jak tylko tam, gdzie Dyrekcya pozwoli, przeto zechcą się rodzice i opiekunowie dowiedzieć, czy miejsce, gdzie syna chcą umieścić, nie należy do zabronionych. Uczeń nie mający nadzorcy domowego nie może być do zakładu przyjętym; dla tego należy wyszukać stancyę przed zgłoszeniem się do wpisu.

Opłata szkolna wynosi w tutejszem c. k. gimnazyum półrocznie 20 złr. w. a. i ma być złożona w markach szkolnych przy wpisie, lub najdalej do 15. października w klasach II – VIII, a do 1. grudnia w kl. I.

XI.

Klasyfikacya uczniów za 2. półrocze 1893.

Klasa I *a*.

Stopień celujący:

Brykowicz Hilary
Cembruch Stanisław
Eichen Jakób
Okienko Adam
Rzepa Józef

Stopień pierwszy:

Franzos Szymon
Fraenkel Jakób
Grossmann Marek
Grünberg Abraham
Kuźmiński Wincenty
Kwiatkowski Ignacy
Landau Wilhelm
Lewicki Feliks
Liszczyna Zygmunt
Łotowicz Włodzimierz
Łukasiewicz Prokop
Nowicki Romuald
Olexyncer Baruch
Poliszczuk Onufry
Rappaport Sendor
Rendelstein Joel
Rychlicki Jan
Schnappek Chaim
Seftel Salomon
Staniewicz Jerzy
Tereszczuk Jan
Tychowski Edward
Vogel Schabse

6 uczniów przeznaczono do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu po feryach, 6 otrzymało stopień drugi, 1 stopień trzeci.

Klasa I *b*.

Stopień celujący:

Koczij Leon
Moroz Piotr

Stopień pierwszy:

Bagiński Gracyan
Bajrak Dymitr
Borzemski Józef
Cisyk Eliasz
Gliński Stanisław
Goldberg Owadje
Gołębiowski Józef
Hołubowicz Eustachy
Horak Julian
Horodecki Maryan
Hurysz Jan
Komorowski Eugeniusz
Kruszelnicki Władysław
Lachmann Ryszard
Malicz Antoni
Mędlowski Bronisław
Nawrocki Eustachy
Pomeranz Jakób
Schmidt Józef Robert
Silber Natan
Sobota Karol
Stesłowicz Aleksander
Tymrakiewicz Edward
Witriol Abraham

4 uczniów przeznaczono do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu po feryach, 2 otrzymało stopień drugi, 4 stopień trzeci.

Klasa II *a*.

Stopień celujący:

Balicki Franciszek
Feller Maciej
Malicki Aleksander
Postryhacz Eustachy

Stopień pierwszy:

Dzierzyński Zygmunt
Fischer Wilhelm
Gładyszowski Antoni
Grossmann Leon
Herasimowicz Tytus
Horowitz Maksymilian
Hrazdilek Emil
Mariasz Grzegorz
Michałowski Stanisław
Miłaszewski Stanisław
Płaneta Jan
Popowicz Bolesław
Pudles Dawid
Puszczyński Józef
Radelli Ignacy
Ratzenstein Abraham
Reizenbein Natan
Salztiegel Natan
Siarkiewicz Franciszek
Sommerstein Dawid
Szczyrski Michał
Szust Łukasz
Zbrożek Władysław
Żłobicki Władysław

4 uczniów przeznaczono do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu po feryach, 3 otrzymało stopień drugi, 1 stopień trzeci. Jednego ucznia przeznaczono do egzaminu uzupełniającego z powodu choroby od połowy maja.

Klasa II *b*.

Stopień celujący:

Bilak Jan
Cześnikowski Izydor
Grabowski Ignacy
Grünhaut Henryk
Krett Eustachy
Pastuszeńko Emil
Waldmann Izrael

Stopień pierwszy:

Balltuch Jakób
Bezkorowajny Bazyli
Bezkorowajny Grzegorz
Czechowicz Aleksander
Eichenkatz Filip
Fedyszyn Stefan
Herzig Emanuel
Juzwa Alojzy
Landau Idzi
Lang Maryan
Łesyk Bazyli
Miączyński Piotr
Pisarczuk Wiktor
Praczyński Stefan
Reitman Józef
Reitman Marek
Sośnicki Tadeusz
Thullié Witołd
Weissberg Natan

4 uczniów przeznaczono do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu po feryach, 1 otrzymał stopień drugi, 2 stopień trzeci.

Klasa III *a*.

Stopień celujący:

Mielnik Mikołaj
Srokowski Bolesław
Szwajkowski Zdzisław

Stopień pierwszy:

Bajewski Zygmunt
Barski Eustachy
Bieler Izaak
Brykowicz Włodzimierz
Cebrowski Wiktor
Czajka Adam
Hawryluk Szymon
Hawryszczak Andrzej
Hirschhorn Wolf
Hryniewiecki Stefan
Komorowski Dyonizy
Korduba Józef
Malczos Eustachy
Nagler Abraham
Nagler Ozyasz
Wolański Włodzimierz

3 uczniów przeznaczono do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu po feryach, 4 otrzymało stopień drugi, 1 stopień trzeci.

Klasa III *b*.

Stopień celujący:

Chirowski Bazyli
Gödrich Ludwik
Onuferko Grzegorz

Stopień pierwszy:

Bobowski Karol
Blatt Max
Brykowicz Włodzimierz
Czerniawski Eugeniusz
Halpern Aron
Husak Włodzimierz
Jankowski Jan
Jastrzębski Józef
Marossanyi Stanisław
Martyniuk Józef
Menkes Izrael
Mieses Eliasz
Nussbaum Nissen
Prymak Teodor
Regenstreif Zygmunt
Romanowski Gustaw
Schapira Bernard
Schnee Abraham
Sommerflek Izak
Soroka Jan

7 uczniów przeznaczono do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu po feryach, 1 do egzaminu uzupełniającego, 3 otrzymało stopień drugi, 1 stopień trzeci.

Klasa IV *a*.

Stopień celujący:

Widrak Meliton

Stopień pierwszy:

Baczyński Jan
Barski Kazimierz
Eckhardt Czesław
Franzos Wilhelm
Juffe Jakób
Kaszyński Zygmunt
Kowalewski Witołd
Krzyżak Włodzimierz
Lutfak Eljo
Michałowski Emil
Regenbogen Hirsch
Reiss Zygmunt
Reischer Leon
Rejtarowski Wiktor
Saphir Joachim
Spanier Hirsch
Stachurski Longin
Stesłowicz Józef
Tereszczuk Bazyli

3 uczniów przeznaczono do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu po feryach, 4 otrzymało stopień drugi.

Klasa IV *b*.

Stopień celujący:

Budka Nicetas
Goldblatt Abraham
Grossmann Henryk
Krupa Józef
Poniatyszyn Piotr
Szczyrski Józef

Stopień pierwszy:

Berger Berl
Borzemski Edward
Dzierzyński Maryan
Gawański Leon
Hibner Samuel
Kohn Izaak
Landfisch Jakób
Miśkiewicz Włodzimierz
Pohoryles Henryk
Rosen Schmarje
Schalit Dawid
Sobelsohn Julian
Tenenbaum Samuel
Wowkonowicz August

3 uczniów przeznaczono do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu po feryach, 1 otrzymał stopień drugi, 3 stopień trzeci.

Klasa V *a*.

Stopień celujący:

Nussbrecher Samson

Stopień pierwszy:

Brunstein Salamon	Kohut Piotr	Podhorcer Nachman
Felber Abraham	Lorber Mojżesz	Saturski Jan
Feuerstein Jakób	Nowicki Julian	Sigall Chaim
Ginsberg Aleksander	Ostapczuk Jakób	Tobiaszek Maryan
Klinger Ozyasz	Plahner Samuel	Weinber Jozua

1 ucznia przeznaczono do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu po feryach, 3 otrzymało stopień drugi.

Klasa V b.

Stopień celujący:

Mochnacki Stefan	Patryło Piotr	Zlatkes Dawid

Stopień pierwszy:

Dembowski Zygmunt	Mantel Sebastyan	Salz Mojżesz
Gawalewicz Adolf	Melzer Izaak	Sawicki Bazyli
Kamiński Adolf	Menkes Józef	Schorr Seweryn
Karpel Samuel	Mierzwiński Eugeniusz	Segall Joel
Krochmal Filip	Pomeranz Abraham	Zdziarski Stanisław

2 uczniów przeznaczono do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu po feryach, 2 otrzymało stopień drugi, 3 stopień trzeci.

Klasa VI.

Stopień celujący:

Firmaniuk Mikołaj	Landesberg Aba	Nussbrecher Wiktor
Grabowski Aleksander		

Stopień pierwszy:

Adamowsky Agenor	Fell Izydor	Stefanciow Kazimierz
Aleksiewicz Bazyli	Imber Aron	Szafran Edward
Brillant Wiktor	Kahane Kazimierz	Terkel Majer
Chay Stanisław	Koźmiński Stanisław	Tertil Robert
Dorżawetz Abraham	Pineles Józef	Tuber Herz
Feldhorn Mojżesz	Rudakiewicz Piotr	Żelazowski Adam

1 ucznia przeznaczono do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu po feryach.

Klasa VII.

Stopień celujący:

Barbasch Majer	Kittner Henryk	Melcer Salomon

Stopień pierwszy:

Bach Ignacy
Biliński Ignacy
Brykowicz Teodor
Chuderski Franciszek
Dobrzański Władysław
Drozdowski Julian
Ginsberg Ignacy
Grek Jan
Halpern Leib
Horowitz Samuel
Komarnicki August
Krzysztofowicz Juliusz
Liebling Jakób
Małecki Tadeusz
Moskwa Józef
Nussbaum Izaak
Parnass Józef
Speiser Mojżesz
Szenkirzyk Sabin
Taubeles Abraham
Weissnicht Izaak
Winiarz Roman
Zahajkiewicz Włodzim.
Zucker Feliks

8 uczniów przeznaczono do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu po feryach, 2 otrzymało stopień drugi.

Klasa VIII.

Stopień celujący:

Münz Natan
Pytlar Grzegorz
Rosenfeld Maurycy
Szczepański Jan

Stopień pierwszy:

Bajewski Mikołaj
Barbasch Jakób
Bieler Jakób
Bogucki Stanisław
Bryczkowski Mieczysław
Brykowicz Jan
Czwaczka Antoni
Gabriel Karol
Goldberg Maurycy
Hermann Stanisław
Herrscher Ignacy
Hołubowicz Izydor
Isterewicz Stefan
Jurczyński Eustachy
Kobak Bolesław
Landes Dawid
Łukasiewicz Eumeniusz
Mazurek Julian
Promiński Jan
Rappaport Samuel
Rathauser Mojżesz
Steckel Marek
Skulski Józef
Sobelsohn Efraim
Terkel Ozyasz
Weinber Hirsch
Wilson Stanisław
Wolański Mikołaj

2 uczniów otrzymało stopień drugi.

Wynik egzeminu dojrzałości.

Z odznaczeniem złożyli egzamin:

1. Münz Natan.
2. Pytlar Grzegorz.
3. Rosenfeld Maurycy.
4. Szczepański Jan.

Świadectwo dojrzałości otrzymali:

1. Bieler Jakób.
2. Bryczkowski Mieczysław
3. Brykowicz Jan.
4. Czwaczka Antoni.
5. Herrscher Ignacy
6. Hołubowicz Izydor.
7. Isterewicz Stefan.
8. Jurczyński Eustachy.
9. Kobak Bolesław.
10. Landes Dawid.
11. Mazurek Julian.
12. Kohn-Rappaport Samuel
13. Steckel Marek.
14. Terkel Ozyasz.
15. Weinber Hirsch.
16. Wilson Stanisław.
17. Nogaj Andrzej. (prywat.)
18. Bach Herman (ekstern.)
19. Cwierzewicz Jul. (ekst.)
20. Goldberg Natan (ekster.)

Pozwolono poprawić egzamin po feryach z jednego przedmiotu 6 uczniom; reprobowano na rok 4.; bez terminu 1 ekst. Odstąpiło od egz. ust. 2, t. j. 1 uczeń publ., 1 ekst.

XII. STATYSTYKA ZAKŁADU.

Liczba po prawej stronie w górze umieszczone oznaczają uczniów prywatnych

	W klasie													
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.	VII.	VIII.	Razem
	a	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*				
I. Liczba uczniów.														
Z końcem roku 1892 było	38	42^{2}	33^{1}	43^{3}	35	30	27	28	25	—	54	34^{1}	34^{2}	423^{9}
Z początkiem roku 1893 przyjęto	49	48	43	40	37	41	30	30	26	26	24	47	36	477
W ciągu roku przybyło	2	2	1	2				2					1	10
Wogóle przyjęto do zakładu	51	50	44	42	37	41	30	32	26	26	24	47	37	487
1. na podstawie egzaminu wstępnego	48	46	1	5	—	1	1	1	—	—	1	1	—	105
2. z innych zakładów, a to:														
a) z promocyą do wyższej klasy	—	—	4	2	3	—	—	4	4	3	—	1	2	23
b) repetentów	—	2	1	3	1	1	1	2	—	—	3	—		14
3. z tutejszego zakładu, a to:														
a) z promocyą do wyższej klasy	—	—	30	28	29	36	26	26	20	21	20	43	32	311
b) repetentów	3	2	8	2	4	3	2	—	2	2	—	2	3	33
W ciągu roku opuściło szkołę	8	12	7	6	10	6	2	4	6	1	1	10	2	75
Liczba uczniów z końcem roku szkol.	41	36	37	33	27	35	27	27	20	25	23	37	34	402
Z tych:														
uczęszczało publicznie	41	36	37	33	27	35	27	27	20	25	23	37	34	402
uczyło się prywatnie	2	2	2	1			1	1					1	10
2. Według miejsca urodzenia było:														
Z Galicyi	39^{2}	36^{2}	37^{2}	33^{1}	26	33	27^{1}	27^{1}	20	24	22	37	34^{1}	394^{10}
Z Bukowiny						1								1
Z Rosyi	2				1					1	1			5
Z Czech						1								1
3. Według języka ojczystego było:														
Mówiących po polsku	28^{2}	24^{1}	28^{2}	25^{1}	13	25	20^{1}	21^{1}	16	21	18	33	26^{1}	297^{9}
„ „ rusku	13	12^{1}	9	8	14	10	7	6	4	4	5	4	8	105^{1}
4. Według wyznania religijnego było:														
Wyznania rzym. kat.	14^{1}	14	16^{1}	14^{1}	6	12	8^{1}	9^{1}	2	8	8	13	12^{1}	136^{6}
„ gr. kat.	13	13^{1}	9	8	14	10	7	6	4	4	5	4	8	105^{1}
„ orm. kat.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
„ mojżeszowego	14^{1}	9^{1}	12^{1}	11	7	13	12	12	14	13	10	19	14	160^{3}
5. Wiek uczniów:														
10 lat miało	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
11 „ „	13^{2}	5^{2}	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18^{4}
12 „ „	7	9	6	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
13 „ „	5	8	9^{2}	9^{1}	2	9	—	—	—	—	—	—	—	42^{3}
14 „ „	6	7	10	8	8	3	11^{1}	5^{1}	—	—	—	—	—	58^{2}
15 „ „	2	4	7	5	7	12	5	7	10	2	—	—	—	61
16 „ „	5	2	3	1	8	5	5	5	4	6	5	2	—	51
17 „ „	—	1	2	3	1	4	4	5	1	7	7	11	3	49
18 „ „	—	—	—	—	1	2	2	3	3	8	5	11	4	39
19 „ „	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	5	7	8	23
20 „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	4	7	13
21 „ „	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	8	10
22 „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	5
24 „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	0^{1}	1^{1}
														402^{10}
Według miejsca pobytu rodziców:														
Miejscowych	20	14	13	11	12	17	17	14	10	15	14	12	13	182
Zamiejscowych	21^{2}	22^{2}	24^{2}	22^{1}	15	18	18^{1}	13^{1}	10	10	9	25	21^{1}	220^{10}
														402^{10}
7. Klasyfikacya:														
Stopień celujący otrzymało	5	2	4	7	3	3	1	6	1	3	4	3	4	46
„ pierwszy „	23	24	24^{2}	19^{1}	16	20	19^{1}	14^{1}	15	15	18	24	28^{1}	259^{6}
Do egzaminu poprawczego przeznaczono	6^{2}	4^{1}	4	4	3	7	3	3	1	2	1	8	—	46^{3}

	W klasie I. a	I. b	II. a	II. b	III. a	III. b	IV. a	IV. b	V. a	V. b	VI.	VII.	VIII.	Razem
Stopień drugi otrzymało	6	2^1	3	1	4	3	4	1	3	2	—	2	2	33^1
„ trzeci „	1	4	1	2	1	1	3	—	3	—	—	—	—	16
Do egzaminu uzupełniającego przeznaczono	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2
														402^{10}
8. Opłata szkolna:														
a) opłatę całą złożyło														
w 1. półroczu	23	22	12	8	10	9	7	4	7	10	5	13	13	143
w 2. półroczu	11	6	13	14	8	13	14	8	7	14	4	21	14	147
b) Od opłaty szk. było uwolnionych:														
w 1. półroczu	20	21	30	29	24	30	23	26	19	16	18	30	22	308
w 2. półroczu	32	31	26	20	23	24	15	21	18	11	19	19	21	280
Opłata szkolna wynosiła:														
w pierwszem półroczu od uczniów publicznych	460	440	240	160	200	180	140	80	140	200	100	260	260	2860 zł.
Od prywatystów za 2 półr. r. 1892 złr.	—	20	20	40	—	—	—	—	—	—	—	20		100 „
w 2. półr. od uczniów publ. złr.	820	120	260	280	160	260	280	160	140	280	80	420	280	2940 „
Od prywatystów za 1. półr. r. szk. 1893	40	40	—	40	—	40	—	—	—	—	—	—	20	180 „
„ „ „ 2. „ „ „ 1893	40	40	—	20	—	—	—	20	—	—	—	—	20	140 „
Taksy wstępne wynosiły złr.	100·80	100·80	12·60	18·90	6·30	10·50	4·20	12·60	8·40	4·20	10·50	4·20	6·30	300·30 „
Datki na środki naukowe	51	50	44	42	37	41	30	32	26	26	24	47	37	487
Taksy za duplikaty świadectw	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25 „
9. Frekwencya na naukę przedmiotów względnie obowiązkowych i nadobowiązkowych.														
Na naukę języka ruskiego uczęszczało	13	12	9	9	14	10	7	6	4	4	6	5	8	107
„ „ „ francuskiego	—	—	2	—	—	3	9	6	3	3	3	—	—	29

	I. a	I. b	II. a	II. b	III. a	III. b	IV. a	IV. b	V. a	V. b	VI.	VII.	VIII.	Razem
Na naukę historyi kraju rodzinnego	—	—	—	—	27	35	27	27	—	—	—	37	—	153
„ „ gimnastyki	18	14	16	18	7	4	12	4	4	8	4	4	—	113
„ „ śpiewu	7	15	5	12	—	10	8	7	—	—	—	—	—	64
„ „ rysunków	3	8	8	3	—	4	2	2	—	3	2	2	1	38
„ „ kaligrafii	16	19	18	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70

10. Stypendya:

	I. a	I. b	II. a	II. b	III. a	III. b	IV. a	IV. b	V. a	V. b	VI.	VII.	VIII.	Razem
Liczba stypendystów	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	1	3	7
Ogólna kwota stypendyów zł.	—	—	—	—	100	—	—	—	—	100	100	200	472·50	972·50

	W klasie I. a	I. b	II. a	II. b	III. a	III. b	IV. a	IV. b	V.	VI. a	VI. b	VII.	VIII.	Razem
Uzupełnienie klasyfikacyi za rok szkolny 1892.														
Do egzaminu poprawczego i uzupełniającego przypuszczono	4	2	4	5^2	2	2	3	3	2	4	8	7^1	3^1	49^4
Egzamin popr. lub uzupełniaj. złożyło	3	2	3	2	2	1	3	3	1	3	8	6^1	3^1	40^2
Egzaminu nie złożyło	1	—	1	3^2	—	1	—	—	1	1	—	1	1	10^2
Ostateczny wynik klasyfikacyi za rok szkolny 1892.														
Otrzymało stopień celujący	4	6	2	5	—	5	2	3	4	2	3	5	3	44
„ „ pierwszy	27	30^2	25^1	33^1	32	19	22	23	16	22	25	26^1	26^1	326^6
„ „ drugi	5	5	5	5^2	3	5	2	—	3	2	—	3	5	43^2
„ „ trzeci	2	1	1	—	—	1	1	2	2	—	—	—	0^1	10^1
														423^9

Wspomnienia pośmiertne.

Smutno zaczął się w tarnopolskiem gimnazyum rok szkolny 1892/93 i smutno się zakończył. Zaznaczył się on w dziejach tego zakładu bolesną stratą dwóch profesorów: ś. p. Feliksa Głowackiego i ś. p. Apolinarego Ellingera. Pierwszy zginął dnia 14. września w murach szkolnych z ręki ucznia-szaleńca w pełni czerstwości młodzieńczej, w pełni sił i energii niestrudzonej w pracy, niezachwianej w sumiennem spełnianiu obowiązków trudnego zawodu. Drugiego zabrała śmierć dnia 8. lipca po długich i ciężkich cierpieniach, a zabrała go również w sile wieku, kiedy zdawało się, że długo jeszcze młodzież będzie w nim miała gorliwego nauczyciela, zacnego kierownika i troskliwego ojca.

†

Ś. p. FELIKS GŁOWACKI

urodził się dnia 10. grudnia 1859 r. w Idryi w Krainie. Ojciec jego był rodem z Galicyi, z ziemi sądeckiej. Obrawszy sobie zawód górniczy, był w Idryi zarządcą kopalni rtęci. Tam też ś. p. Feliks pobierał początkowe nauki. Do gimnazyum uczęszczał w Gorycyi (kl. I—IV), w Gracu (kl. V—VI) i w Celowcu (kl. VII—VIII). Następnie zapisawszy się na wydział filozoficzny uniwersytetu wiedeńskiego, kształcił się od października 1878 do lipca 1884 w lingwistyce porównawczej, germanistyce i filologii klasycznej, a nadto w historyi i filozofii.

Zasobami głębokiej i rozległej wiedzy zaopatrzony przybył po ukończeniu studyów uniwersyteckich do Galicyi, pragnąc swe siły i swą naukę poświęcić dla narodu, którego czuł się synem, choć zrządzeniem losu lata dzieciństwa i pierwszej młodości upłynęły mu wśród otoczenia niemieckiego. Mianowany w styczniu 1884 r. zastępcą nauczyciela, pełnił obowiązki naprzód w gimnazyum św. Jacka, następnie w gimnazyum św. Anny w Krakowie. Przeniesiony we wrześniu 1887 do gimnazyum stanisławowskiego, prosił Radę szkolną o chwilowe

uwolnienie od obowiązków nauczycielskich; a gdy je uzyskał, udał się ponownie do Wiednia dla dalszych studyów. Wróciwszy stamtąd po roku z patentem na nauczyciela języka niemieckiego i filologii klasycznej, był w r. 1888/89 zastępcą nauczyciela w gimnazyum rzeszowskiem. W czerwcu 1889 r. został zamianowany nauczycielem gimnazyum tarnopolskiego. Po trzyletniej pracy w tym zakładzie zginął tragiczną śmiercią z ręki skrytobójcy, którego potworną, w dziejach szkolnictwa nieznaną zbrodnię tylko szaleństwem wytłómaczyć można. Był to cios straszny nietylko dla kolegów i uczniów zgładzonego profesora ale i dla wszystkich, którym dobre imię naszego szkolnictwa leży na sercu. A jaka była boleść rodziny, tego słowem wyrazić nie podobna.

Przez śmierć ś. p. Feliksa Głowackiego poniosła szkoła bardzo dotkliwą stratę. Głębokie wykształcenie, żelazna wytrwałość, mrówcza pracowitość, nieugięta siła woli i stanowczość — oto przymioty, które zapewniały usiłowaniom ś. p. Głowackiego pomyślne rezultaty. Od uczniów swych wymagał on pracy sumiennej, próżniactwa, lekkomyślności, powierzchowności nie znosił, a chodziło mu nie tylko o rozwój umysłowy ale i o wyrobienie hartu, energii i wytrwałości u naszej młodzieży, bo widział tak często u niej brak tych przymiotów, bez których ani w szkole ani w życiu niczego dokonać nie można. Koledzy stracili w ś. p. Głowackim dobrego towarzysza pracy, u którego zawsze znaleść mogli cenną radę i dojrzały sąd czyto w kwestyach naukowych czyto w sprawach szkolnych. Prócz tego wyświadczył kolegom i zakładowi tę wielką przysługę, że wzorowo uporządkował bibliotekę nauczycielską, nad czem 2 lata niezmordowanie pracował. Te wszystkie jego przymioty wysoko cenili przełożeni i przy każdej sposobności dawali mu dowody swego uznania.

Gdy tak praca ś. p. Głowackiego i dla szkoły i dla społeczeństwa najlepsze rokowała plony, ręka szaleńca zniszczyła wszystkie nadzieje. Tragiczność tej śmierci powiększa ta okoliczność, że ś. p. Głowacki, w prostej linii prawnuk Bartosza z pod Racławic, zginął wśród swoich, do których pospieszył z obczyzny, aby im poświęcić swe siły, swą pracę i naukę.

Cześć Jego pamięci!

†

Ś. p. APOLINARY ELLINGER

urodzony 21. lipca 1839 r. w Tarnowie, ukończył w Bochni szkołę normalną i niższą realną, poczem udał się do Krakowa, gdzie się kształcił w wyższej szkole realnej i ówczesnym Instytucie technicznym. Odznaczającego się zdolnościami i pracowitością młodzieńca powołała dyrekcya Instytutu prosto z ławy szkolnej do swego grona, mianując go asystentem. Na tem stanowisku pracował ś. p. Apolinary Ellinger od 1. października 1859 do 13. marca 1863 r., zastępując często profesorów. W czasie konferencyi w c. k. Ministerstwie w Wiedniu, mających na celu organizacyę szkół realnych, powołano do Wiednia profesora wyższej matematyki, a jego zastępstwo poruczono młodemu asystentowi, który następnie za dobre wywiązanie się z trudnego zadania uzyskał dekret pochwalny.

Dekretem Ministerstwa z dn. 7. lutego 1862 r. zamianowany zastępcą nauczyciela przy c. k. szkole realnej w Tarnopolu, został dekretem z 7. sierpnia 1874 powołany na rzeczywistego nauczyciela tegoż zakładu; równocześnie jednak przydzielono go do służby w szkole realnej we Lwowie. Powróciwszy po upływie półtrzecia roku na swą posadę w Tarnopolu, zajął się obok studyów zawodowych szkolnictwem ludowem i dał inicyatywę do utworzenia w Tarnopolu oddziału Towarzystwa pedagogicznego i założenia Bursy dla synów nauczycieli szkół ludowych. Gdy w r. 1871 utworzono instytucyę inspektorów okręgowych dla szkół ludowych, uwolniło Ministerstwo ś. p. Apolinarego Ellingera od czynności służbowych w szkole realnej i powołało go na stanowisko inspektora okręgowego naprzód w Jarosławiu, a następnie w r. 1877 w Krakowie. Czynności inspektora sprawował ś. p. Apolinary 17 lat i 2 miesiące, t. j. do końca czerwca 1888., poczem powrócił do szkoły realnej w Tarnopolu. Po roku, bo już z końcem września 1889 został przydzielony do służby w c. k. gimnazyum tarnopolskiem.

Otaczany powszechnym szacunkiem, pracował w tym zakładzie z godną naśladowania gorliwością, zachowując w najtrudniejszych chwilach spokój i takt i jednając sobie serca tak kolegów jak i uczniów uprzejmością i wyrozumiałością. W sprawach dotyczących szkolnictwa i młodzieży brał zawsze żywy udział, do ostatnich nawet dni życia nie przestał opiekować się Bursą nauczycielską, pełniąc mozolne obowiązki gospodarza. W czasie świąt Wielkanocnych zapadł pierwszy raz na zdrowiu — i już od tej chwili nie było nadziei utrzymania go przy życiu. Chory jednak łudził się do ostatniej prawie chwili, że do szkoły powróci; a chociaż wysłużone lata wystarczały zupełnie do uzyskania całej emerytury, nie chciał opuszczać młodzieży, którą gorącem sercem pokochał.

Cześć Jego pamięci!